

[Justitsministeren]

oprejsningsbevilling i borgerlige sager til domstolene ikke er fulgt. Det samme gælder forslaget om, at parterne skal kunne vedtage, at retsmøderne i borgerlige sager om visse nærmere angivne spørgsmål skal holdes for lukkede døre, og at dommen skal afsiges i et lukket retsmøde.

Det sidstnævnte forslag vedrørende en begrænsning i offentlighedsprincippet tilsigter at modvirke, at parterne i forretningsmæssige forhold, således som det er tilfældet i dag, i vidt omfang aftaler at lade tvister mellem dem afgøre ved voldgift. Det er retsplejerådets opfattelse, at en mindre vidtgående bestemmelse ikke vil være tilstrækkelig til at afholde parterne fra at vedtage voldgift. Jeg deler denne opfattelse, og jeg er ligeledes enig i, at det må anses for mindre heldigt, at mange retssager af erhvervsmæssig karakter ikke afgøres af domstolene på grund af parternes vedtagelse af voldgiftsbehandling. På baggrund af de indvendinger mod forslaget, som flertallet af de hørte myndigheder har givet udtryk for, herunder hensynet til grundlovens § 65, stk. 1, om offentlighed i retsplejen, har jeg imidlertid været betænkelig ved at medtage forslaget i lovforslaget. Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at jeg på dette punkt har været i betydelig tvivl.

Lovforslaget medtager ikke de vigtigste af retsplejerådets forslag i de to betænkninger fra 1976 og 1977 om retternes kompetence og arbejdsform i henholdsvis borgerlige sager og straffesager. Jeg tænker her på de forslag i de to betænkninger, som sigter på at aflaste landsretterne og dermed afkorte berammelsestiderne i landsretssager. For borgerlige sagers vedkommende drejer det sig om forslagene om en forhøjelse af underretsrænsen, om henlæggelse af flere sagstyper til underretterne og i forbindelse hermed om en henvisningsregel, hvorefter underretten i visse tilfælde kan henvise en underretssag til behandling ved landsretten. For straffesagers vedkommende drejer det sig navnlig om forslagene om en begrænsning i anvendelsen af nævningebehandling og om at skabe mulighed for, at landsretterne under ankebehandlingen af politisager kan sættes med kun én landsdommer.

Disse forslag har givet anledning til en omfattende faglig debat, som endnu ikke er afsluttet. For så vidt angår flere af forslagene, forudsætter en endelig stillingtagen end-

videre en nærmere undersøgelse af deres konsekvenser. Jeg har derfor fundet det rigtigt ikke at medtage de pågældende forslag i lovforslaget.

Jeg vil samtidig gerne understrege, at jeg anser en afkorting af de lange berammelsestider ved landsretterne for det måske overhovedet mest presserende spørgsmål inden for retsplejen i dag. Justitsministeriet vil i begyndelsen af februar 1979 afholde en konference om domstolenes opgaver og arbejdsform med deltagelse af repræsentanter for alle forgreninger af retslivet, ligesom retsudvalget er indbudt til at deltage. Mulighederne for at nedbringe landsretternes berammelsestid vil blive et af hovedspørgsmålene på denne konference. Jeg anser det for givet, at de nævnte forslag, som ikke er medtaget i lovforslaget, vil blive genstand for nøje drøftelse ved denne lejlighed.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Arne Bjerregaard (KrF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om pålydningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven). (Forhøjelse af grænsen for bidrag til § 8 A-foreninger og -institutioner).

(Lovforslag nr. L 90).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

1) Til *indenrigsministeren* af:

Bodil Liventhal (CD):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange narkomaner der kan betragtes som helbredt, hvor mange der har behov for behandling, hvor mange dødsfald der er registreret blandt narkomaner de sidste tre år, og hvilke alternativer til behandlinger der agtes påbegyndt?«

(Spm. nr. 285).

Skriftlig begrundelse.

[Bodil Liventhal]

Da narkoproblemet støt er vokset her i landet gennem den sidste halve snes år, mener jeg, at tiden nu for længst må være inde til igangsættelse af andre behandlingsformer, da den traditionelle behandlingsform tilsyneladende har spillet fallit.

Bodil Liventhal (CD):

Med et godt 10 år gammelt narkotikaproblem, hvor tallene 10.000–15.000 elegant slynges ud som cirkatal på det antal narkomaner, der skønnes at være behandlingstrængende, må tiden nu være inde til, at indenrigsministeren åbner muligheder for andre behandlingsformer end de hidtidige, således at der om nogle år – for så lang tid går der desværre – kan udveksles erfaringer om, hvilke behandlingsmetoder der viser den højeste helbredelsesprocent, den største stabilitet, de færreste hospitalsophold og den største nedgang i kriminaliteten.

Det er ubegribeligt, at den danske lægestand i den grad lader sig dominere af de såkaldte socialarbejdere, henregnet under grupperne socialrådgivere og sociologer, der mener, at de alene kender sandheden om hele narkotikaproblemet. Det er på tide, de ansvarlige læger tilkendegiver, at narkomaniens første fase er et rent lægeligt problem, hvor lægens skøn om fastholdelse i behandling er af uvurderlig betydning for den videre diagnose. Chancerne for helbredelse er vel betydelig større efter en langvarig første behandling end efter 20–30 gange få dages indlæggelse på hospital. I alle disse år har en minoritet af behandlere drevet et kynisk politisk spil med narkomaner og narkomaners familier som gidsler. Det er uanstændigt, for det primære må dog være at forsøge alle muligheder for at hjælpe disse mennesker, hvoraf mange er ganske unge, til en menneskeværdig tilværelse.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Misbrug af narkotiske midler skaber stadig sværere sociale og personlige skader hos et stort antal mennesker, ikke bare hos den enkelte, men også hos familien som sådan.

Når dette er sagt, må jeg også fremhæve, at udviklingen ikke har været så dramatisk, som man kunne frygte i slutningen af 1960'erne, da den kraftige vækst i stofmisbruget blandt unge tog fat.

Om helbredelse blandt narkomaner kan jeg i forbindelse med fru Bodil Liventhals spørgsmål oplyse, at en sammenligning foretaget af læge Anders Groth, offentliggjort af kontaktudvalget for alkohol- og narkotikaspørgsmål, mellem 4 større efterundersøgelser af behandlede stofmisbrugere viser, at gennemsnitligt 40 pct. af stofbrugerne var helt stoffri ved efterundersøgelsen, der for 2 af undersøgelsernes vedkommende lå gennemsnitligt 3 år efter behandlingens start og for de to øvrige undersøgelses vedkommende dels ca. 1½, dels 4 år efter. Hertil kommer, at 15–20 pct. af de resterende stofmisbrugere ved efterundersøgelsen havde mindsket stofbruget i et sådant omfang, at de alene røg hash.

Hvad angår antallet af stofmisbrugere, der har behov for behandling, kan jeg oplyse, at en undersøgelse har vist, at i 1975 havde mindst 3.000 stofmisbrugere i Storkøbenhavn været i kontakt med en eller flere offentlige myndigheder eller institutioner og/eller praktiserende læger.

Hvad angår det årlige antal dødsfald blandt stofmisbrugere som følge af overdosis eller ukendskab til stoffet, har jeg fra politiet fået oplyst, at tallene for de sidste tre år er 61, 62 og 70. I år er antallet på nuværende tidspunkt 65.

Endelig vil jeg for så vidt angår planerne for behandlingsindsatsen på dette område her henviser til, at de enkelte amtskommuner er i gang med at bidrage til en redegørelse til folketingets socialudvalg om narkotikasituationen og indsatsen mod misbruget.

Bodil Liventhal (CD):

Der kom jo ikke så forfærdelig meget nyt frem i indenrigsministerens redegørelse. Oplysningen om, at der efter Anders Groths udtalelser skulle være 40 pct., der var helbredt 3 år efter, kan jeg ikke sætte noget spørgsmålstejn ved, men så blev der sagt, at 15–20 pct. var stoffri og kun røg hash. Når man har beskæftiget sig med narkotikaproblemet, lige fra det startede, anser man hash for at være det farligste stof af alle, fordi det skader unge mennesker og bevirker, at de meget lettere kommer over i de hårde narkotika, når de ikke kan blive tilfredsstillet med hashens virkninger alene. Oplysningen om de 15–20 pct. kan jeg altså ikke godtage.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg synes kun, det var en delvis sandhed, vi fik at vide af ministeren. Vi fik at vide, der i 1975 var konstateret mindst 3.000 personer i kontakt med systemet, men der står i den samme undersøgelse, at det kun andrager 45 pct. af stofmisbrugerne, at man altså skal regne med, at der i virkeligheden må formodes at være i hvert fald det dobbelte i København.

Jeg vil gerne høre, hvor ministeren har dødsstatistikken fra. Jeg har fået opgivet andre tal fra retsmedicinske institutter her i landet, og det ville derfor være interessant at vide, hvor ministeren har sine tal fra.

Dertil kommer, at læger har konstateret, at man godt kan gange de dødstal med mellem 3 og 5, fordi der findes en række dødsfald, som skyldes narkomisbrug, men som ikke registreres eller konstateres som sådanne.

Jeg vil gerne høre, om ministeren i forbindelse med den alvorlige forøgelse af narkomisbruget, specielt blandt ganske unge, har til hensigt at søge bevillinger over finansloven til forebyggelse blandt ganske unge og til at modvirke de problemer, der er opstået i København med nytillgang af unge, og de problemer, der er kommet i forbindelse med lukningen af Hjortøs metadonklinik og den efterbehandling, vi her må formode skal sættes i gang. Det er jo sådan, at Københavns kommune ikke selv kan klare de problemer.

Rehn (FP):

Skal man tro politimyndighederne, er heroin et stof, der er kommet for at blive. Nu har vi igennem så mange år kludret med dette. Vi har forbudt brug af disse stoffer, men resultatet er blot blevet, at de unge, som er blevet afhængige af det, er kommet i sværere og sværere problemer med at skaffe fornødent stof til forbrug.

Skal man tro de referater af forholdene, man kan se af B.T., bruges der 1.500 kr. om dagen eller på årsbasis ca. 4-6 mia kr. til dette formål. Vi har haft talløse diskussioner i dette høje ting, hvor bølgerne har gået højt, men hvor langt ringere beløb har været involveret. Dette misbrug fører til, at en hel del får sygdomme som følge af kronisk leverbetændelse; det hører vi heller ikke ret meget om. Jeg mener, at ministeren må prøve på at fremkomme med et lovgivningsinitiativ, så-

dan at vi kan løse dette problem under kontrollerede former; det vil jeg i hvert fald meget gerne støtte. Vi kan ikke blive ved med at leve med det. Vi må erkende, at den restriktionspolitik, vi har ført ved at forbyde brugen, er slået fejl. Derfor må vi simpelt hen tillade, at de, som er kommet i uføre, kan få de fornødne indsprøjtninger under kontrollerede former hos deres læge, indtil en fornuftig behandling kan finde sted.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg har ingen bemærkninger til det sidste indlæg, der for mig fremtrådte som et synspunkt mere end som et spørgsmål.

Fru Tove Jørgensen spørger mig, om jeg agter at søge bevilling over finansloven til forskellige af de opgaver, som hun anførte her. Dertil kan jeg sige, at det har jeg ikke færdiggjort nogen overvejelser om, og at en debat om det efter mit skøn må høre hjemme i et andet forum end i folketingets spørgetid.

Til fru Bodil Liventhal skal jeg endelig sige, at hvis det af min fremstilling er fremtrådt, som om jeg har villet bagatellisere brug af hash, har det ikke været tilsigtet, bestemt ikke. Det har alene været et forsøg på at fremstille det faktiske i situationen, at en række stærkt belastede stofmisbrugere heldigvis er gået over til relativt mindre belastende misbrug, nemlig hashen, hvilket jo i sammenligning med den oprindelige situation er et meget betragteligt fremskridt, men trods alt ikke så stort et fremskridt, som man kunne ønske.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til justitsministeren af:**Annelise Gotfredsen (KF):**

»Hvad vil ministeren gøre for at standse den stigende kriminalitet i de danske fængsler?«

(Spm. nr. 262).

Skriftlig begrundelse.

I en artikel i Jyllands-Posten for den 18. november gør en overvagtimester opmærksom på et foruroligende omfang af vold og narkohandel i Horsens statsfængsel. Vagtmasteren udtaler, at narkotikamisbrug i fængslet fører til tumultagtige optøjer, og at nogle

[Annelise Gotfredsen]

indsatte frivilligt lader sig indsætte i isolationsceller for at slippe for narkohajerne. Denne situation er stærkt belastende ikke blot for den del af de indsatte, der forsøger at gennemføre afsoningen af straffen på en fornuftig måde, men også for et dygtigt fængselspersonale, der finder et meningsfyldt samarbejde umuliggjort under de herskende forhold.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Problemerne med hensyn til indsmugling af og handel med narkotika, med vold o. lign. i fængslerne har i de senere år været fulgt meget nøje både i de enkelte anstalter og ved gentagne drøftelser mellem direktoratet for kriminalforsorgen og samtlige anstaltsledere. Den seneste lejlighed, hvor man har drøftet dette dybt alvorlige emne, var ved et anstaltsledermøde den 22. november 1978. I visse perioder har situationen i enkelte fængsler måttet karakteriseres som absolut foruroligende, sådan som der blev redegjort for i den besvarelse, som i januar 1977 blev givet på et spørgsmål fra retsudvalget.

Jeg kan i anledning af det spørgsmål, der er stillet mig i dag, bekræfte, at der i statsfængslet i Horsens inden for de seneste par måneder har været tale om et tiltagende misbrug af euforiserende stoffer, og at man også har konstateret flere situationer, hvor indsatte har øvet vold over for medindsatte. En sådan forværring af situationen har også kunnet konstateres i enkelte andre fængsler.

For at imødegå disse problemer er der bl. a. i februar 1977 gennemført generelle begrænsninger med hensyn til indsattes adgang til at få indbragt nydelsesmidler o. lign., ligesom der blev indført mulighed for at gennemføre en tættere kontrol med indsattes brug af medbragte eller tilsendte penge.

I januar måned 1978 anmodede man med en skrivelse af 13. januar inspektørerne for de lukkede fængsler om at overveje, hvilke yderligere foranstaltninger man kunne forestille sig. Det har resulteret i, at der er kommet forslag om, at problemerne tages op til drøftelse i en egentlig arbejdsgruppe, sådan som det jo netop også anbefales i den artikel, som har givet fru Annelise Gotfredsen anledning til at stille dette spørgsmål. Jeg er vidende om, at kriminalforsorgen i meget nær

fremtid vil nedsætte en sådan arbejdsgruppe, og at man vil bede arbejdsgruppen om at fremskynde arbejdet.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret; jeg er glad for, at ministeren er opmærksom på dette problems alvor. Jeg forstår også, det har været gjort til genstand for forhandlinger og mødevirksomhed igennem de sidste par år, og det er beklageligt, at de foranstaltninger, man har truffet for at imødegå volden og den stigende kriminalitet, tilsyneladende ikke har hjulpet.

Det er klart, at en liberalisering af fængslerne må føre til problemer af denne art, men når det er så galt, at fængselspersonalet ikke kan udøve sin daglige virksomhed, og at enkelte fanger må bede om at blive isoleret for at slippe for, som der står i bladene, »narkohajernes tvang«, er det af en karakter, som jeg mener må føre til en øjeblikkelig overvejelse af, hvad man kan gøre for at få disse ting i orden meget hurtigt.

Jeg vil spørge ministeren, om ikke ministeren mener, at fortolkningen af reglerne, som i sig selv er gode nok, om liberalisering af fængselsophold er for mild, og at det er dér, man skal sætte ind.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg er ikke helt klar over, hvad fru Annelise Gotfredsen mener med, at reglerne er gode nok, men at man fortolker dem for mildt; det kan vi nok åbne en debat om. Men samtidig med at man må betragte dette med dyb alvor, må man ikke glemme, at hvis man skrider til meget drastiske forholdsregler om at stramme reglerne, udelukke mulighederne for udgang el. lign., kommer man også til at ramme nogle indsatte i fængslerne, som ikke er berørt af denne problematik.

Anstaltslederne har også drøftet denne side af sagen, og jeg har fået det svar, at man ikke mener, der generelt er grundlag for at ændre den bestående udgangsordning eller andre ordninger, som regulerer de indsattes adgang til kontakt med deres pårørende. Det må være opgaven i så vid udstrækning som muligt at sætte ind mod de misbrug, der, som jeg erkender, foreligger, uden at ramme de mange indsatte, som er uden skyld i dette.

[Annelise Gotfredsen]

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg forstår, at man er opmærksom på problemerne, og at man kan ramme forkerte ved at stramme reglerne. For mig at se burde denne udvidede liberalisering også føre til, at man f. eks. tog en stærkere visitationsordning i brug, men jeg skal ikke i øvrigt komme med forslag til, hvad der kan gøres. Jeg mener, det er af en så stor betydning samfundsmæssigt, at disse ting kommer i orden. Jeg vil derfor sluttelig spørge ministeren, om ikke personalenormeringen er for lav.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Som det sikkert er mange bekendt, er der sket en ændring i personalets opbygning i de senere år, også inden for fængslerne, og der har for nylig været et aktstykke i finansudvalget, hvor man forsøgte at få nogle nyan sættelser igennem. Det var nødvendigt, fordi man nok i lovlig stor udstrækning havde kørt på overarbejde med nedslidning af personalet til følge. Men her at give noget løfte om, at vi har planer om at ændre de strukturændringer, vi er i gang med, tror jeg hverken ville være rigtigt eller klogt.

Når man taler om liberaliseringen i fængslerne – og her er det jo altså de lukkede fængsler, der er tale om – kan jeg oplyse, at det af det materiale, som er tilsendt retsudvalget forrige år, fremgår, at det kun var 15 pct. af de personer, der på en bestemt dato i 1976 udstod fængsel eller forvaring, som havde tilladelse til regelmæssig udgang, weekendorlov eller frigang.

Der er store problemer forbundet med visitationsordninger – reglerne om, at man ikke mere kan få sendt pakker osv., er jo noget, der skulle virke i den retning – men jeg mener, alle disse spørgsmål må undersøges af den arbejdsgruppe, som jeg vil anmode om så hurtigt som overhovedet muligt at komme med forslag, fordi også jeg anser de forhold, som fru Annelise Gotfredsen har draget frem, som meget alvorlige.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *justitsministeren* af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Hvad vil ministeren foretage for at garantere borgernes retssikkerhed i forhold til

de stadig talrigere private vagtselskaber, der i en række dokumenterede tilfælde har optrådt voldeligt på tværs af straffeloven?»

(Spm. nr. 283).

Skriftlig begrundelse.

Der er efterhånden dannet over 100 sådanne private vagtselskaber, der åbenbart er uden for enhver myndigheds kontrol, til trods for at de tiltager sig myndighedsopgaver, som ellers kun tilkommer politiet.

Pressen har berettet om adskillige tilfælde, hvor sådanne vagtselskaber har tiltaget sig politimyndighed og har optrådt groft voldeligt. Der er også en stigende tendens til at bruge disse vagtselskaber i faglige konflikter, hvor de optræder helt i strid med de opgaver, der kunne retfærdiggøre private vagtselskaber.

Det er en for retssikkerheden betænkelig udvikling, der her er i gang. Det ville derfor være beroligende, om ministeren kunne sørge for en strengere kontrol med disse selskaber, og at hun i hvert fald indskærper politiet, at private vagtværns indgriben i forskellige konflikter ikke er nogen garanti for ordenshåndhævelse – snarere tværtimod.

Der er eksempler på, at politiet har reageret henholdende på anmeldelser fra borgere, der er blevet forulempet af private vagtværn. Jeg henviser i denne forbindelse til en dokumentation bragt af dagbladet Information den 18., 22. og 24. november. Derfor synes det nødvendigt med en indskærpelse til politiet af dets pligt til at beskytte borgerne i tilfælde af overfald. Også selv om disse overfald begås af vagtselskaber.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at det efter lovgivningen er politiet, som har ansvaret for opretholdelse af ro og orden her i landet. Det er politiet, der har til opgave at påse, at straffelovgivningen bliver overholdt, og det er politiet, som skal forfølge eventuelle overtrædelser af straffelovgivningen.

Hermed har jeg også sagt, at private vagtselskaber, eller hvilket navn man nu måtte anvende i denne forbindelse, ikke har nogen særlige beføjelser, som ikke tilkommer andre borgere i dette land.

Jeg vil gerne i denne forbindelse understrege, at medlemmer af vagtværn ikke uden

[Justitsministeren]

særlig tilladelse må være i besiddelse af genstande, som er omfattet af våbenloven.

Derfor kan jeg også tilslutte mig det, der er grundsynspunktet i fru Tove Jørgensens spørgsmål, nemlig at et samfund ikke kan acceptere, at medlemmer af disse private vagtværn, om jeg så må sige, forsøger at tage loven i egen hånd. Får politiet anmeldelser om lovovertrædelser, som angives at være begået af sådanne vagtværn, vil der blive skredet ind her som i andre tilfælde. Det er jo det, vi har set er sket for kort tid siden i Odense, og jeg kan sige, at politiet vil indtage den samme holdning i lignende tilfælde.

Til slut skal jeg blot nævne, at spørgsmålet om private vagtværn vil blive taget op til drøftelse i et kommende møde i justitsministeriets centrale samarbejdsudvalg for politiet.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg takker ministeren for svaret, og det er især de sidste sætninger om, at man vil tage spørgsmålet om de private vagtværn op til overvejelse, jeg lægger vægt på. For det andet i ministerens svar var jo mere et udsagn om, at man ville tage sagen op, når der forelå anmeldelser.

Det alvorligste problem er spørgsmålet om vagtværnenes funktion. Vi ved, at vagtfunktionærernes fagforening i København har anmodet om en autorisationsordning for private vagtselskaber, og at Sammenslutningen af danske Vagt- og Patruljehundeejere også har efterlyst det. Det kunne jo nok være nødvendigt for den sidste vedkommende, eftersom en af hundeejerne, hr. Øster Jørgensen, har et vagtselskab, der netop har beskæftiget de to, der er blevet dømt for vold ved Odense by- og herredsret.

Det er forbudt at bære knippel, men håndjern er tilladt, og det betjener man sig af ved forskellige vagtselskaber. Det er også sådan, at man siger, hundene er farligere end eventuelle våben eller andre midler, man kunne tænkes at tage i anvendelse. Derfor vil jeg anmode ministeren om i hvert fald at tage det med i overvejelserne.

Endelig vil jeg sige, at direktør Ivan Jørgensen fra vagt- og ambulancekorpsset, der har sikkerhedstjeneste i København, for tre år siden havde vagtværnsplaner, men nu har opgivet dem, fordi han siger, at vagtværn

skaber kun modstand og mere vold, som man kan se det på balladerne mange andre steder. Derfor vil jeg spørge ministeren, om der er planer om helt at forbyde disse private vagtværn, sådan som de efterhånden fremstår, og som kan virke som en trussel imod også sagesløse borgere, der ikke på nogen måde har givet anledning til, at der skulle skrives ind over for dem.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Når fru Tove Jørgensen siger, at jeg ikke sagde så meget om, hvad funktionen var, må jeg gentage det, jeg sagde, nemlig at private vagtværn, eller hvad navn de end måtte have, ikke har beføjelser, som ikke andre borgere i dette land har. Det vil sige, at det er og skal være politiet, der påser, at straffelovgivningen bliver overholdt.

Hvad angår fremtiden, tror jeg, vi tjener sagen bedst på alle måder ved at afvente den drøftelse, som de kyndige på dette område skal have i nær fremtid.

Tove Jørgensen (DKP):

Kun dette spørgsmål: hvor lang tid vil der gå, før der vil ske et stykke arbejde og der vil komme en indskriden over for vagtselskaberne?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må igen have lov til at henvise til, hvad jeg sagde i første omgang. Der kommer et møde, og jeg sagde vist endda i anden omgang, det bliver forholdsvis snart. Når vi har resultaterne, kan vi vende tilbage til spørgsmålet.

4) Til *undervisningsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Går ministeren ind for EF-indoktrinerings?»

(Spm. nr. 266).

Skriftlig begrundelse.

På et kommende EF-undervisningsministermøde er det hensigten at der skal vedtages en resolution om undervisning om Europa og EF i skolerne. I udkastet til resolution hedder det, »at medlemsstaterne vil bestræbe sig på at give skoleelever lejlighed til at lære om Det europæiske Fællesskab og udvikle

[Steen Folke]

forståelse for Fællesskabet i løbet af skoleårene».

Af et notat af 16. november 1978, som er tilstillet folketingets uddannelsesudvalg (alm. del, EF, bilag 1), fremgår det, at regeringen agter at »acceptere resolutionerne, for så vidt angår deres indhold«. Selv om denne formulering er lidt kryptisk, så dækker den klart en accept også af den citerede passus i resolutionsudkastet.

Steen Folke (VS):

Det går ikke så godt i EF. Landbrugsordningerne er gået i baglås. Smørbjergene og kødpuklerne og vinsøerne vokser; det gør de monetære udligningsbeløb også, og fiskeripolitikken er gået i fisk. Men når det ikke går så godt på det økonomiske område, som jo er kernen i EF, kan man selvfølgelig kompensere på andre områder.

F. eks. kan man intensivere samarbejdet og EF-indsatsen på uddannelsesområdet. Man kan i det mindste sørge for, at den opvoksende ungdom får en positiv holdning til EF. Nu skal EFs undervisningsministre til at vedtage – jeg citerer:

»... at medlemsstaterne vil bestræbe sig på at give skoleelever lejlighed til at lære om Det europæiske Fællesskab og udvikle forståelse for Fællesskabet i løbet af skoleårene.«

Citatet var fra uddannelsesudvalgets alm. del, EF, bilag 1.

Sagt på jævnt og gedigent dansk er det, der er tale om, at der skal foregå en indoktrinering om EFs velsignelser. Der står udtrykkeligt, at man skal sørge for, at skoleeleverne udvikler forståelse for Fællesskabet i løbet af skoleårene.

Det undrer mig ikke, at EF gerne vil have den opvoksende ungdom til at indtage en sådan holdning. Jeg ved ikke, om det undrer mig, men jeg synes i hvert fald, det er bemærkelsesværdigt, at den danske regering er rede til at tilslutte sig dette synspunkt. Når det er bemærkelsesværdigt, er det selvfølgelig, fordi det sætter et spørgsmålstejn ved, om man i virkeligheden ønsker at undgå indoktrinering i skolen.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Spørgsmålet lød: går ministeren ind for EF-indoktrinering, og svaret kunne sådan set godt nøjes med at være: nej, jeg går ikke ind

for indoktrinering på noget område. Jeg kunne også nøjes med at henvise til mit svar af 19. juli 1978 på spørgsmål nr. 984, stillet af fru Gerda Møller.

Men jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at sige, at EF, uanset om Danmark er medlem eller ej, og uanset om vi er tilhænger eller modstandere af EF, er en realitet, som man ikke blot kan ignorere i skolerne. Jeg kan ikke forestille mig, at det ikke skulle være tilladt at behandle EF i faget samtdsorientering.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at EF omtales gentagne gange i undervisningsministeriets vejledende forslag til læseplaner og undervisningsvejledninger i geografi og samtdsorientering for folkeskolen. Endvidere indgår undervisning om internationale, såvel universelle som regionale, organisationer i faget samfundskundskab i henhold til bekendtgørelsen om undervisning og fordringerne til studentereksamen.

Lad mig slutte med at sige, at folkeskolens undervisningsplaner ifølge skolestyrelsesloven udarbejdes af skolekommissionen i den enkelte kommune og vedtages af kommunalbestyrelsen, efter at skolenævnene har udtalt sig. Dertil kommer, at de enkelte skolenævn efter indstilling fra lærerrådet godkender de undervisningsmidler, som skolen må bruge. Dette kan ikke være hr. Steen Folke ubekendt, så jeg ved ikke, hvordan han forestiller sig at en undervisningsminister skulle komme af sted med at iværksætte en EF-indoktrinering i skolerne.

Steen Folke (VS):

Jeg går ud fra, at det ikke blot er ud i den blå luft, at EF-undervisningsministrene sidder og forhandler og vedtager resolutioner. Hvis man vedtager resolutioner, er det formentlig, fordi man mener, de skal have en eller anden form for praktisk betydning.

Nu skal man altså vedtage en resolution, og jeg forstår, at den danske regering og undervisningsministeren tilslutter sig denne resolution, hvori der udtrykkeligt står, at skoleeleverne skal udvikle forståelse for Fællesskabet i løbet af skoleårene.

Jeg kan ikke se det anderledes, end at det, man går ind for, er en bestemt form for holdningspåvirkning. Der står ikke f. eks., at skoleeleverne skal udvikle forståelse for

[Steen Folke]

modstanden imod dette såkaldte Fællesskab. Det synes jeg da ville være udmærket, selv om jeg heller ikke specielt går ind for indoktrinering. Men det er jo ikke noget tilfælde, at der står her, at der skal udvikles forståelse for det.

Undervisningsministeren siger, at det ville da være underligt, hvis ikke det skulle være tilladt at behandle EF i samtdsorientering. Ja men hvem har sagt det? Jeg siger ikke, at EF ikke må nævnes med et ord. Naturligvis må der undervises i, at EF er en realitet, både i samtdsorientering og i geografi, men jeg ved ikke, om der er nogen særlig grund til at undervise netop i de lande. Er det vigtigere end at undervise i de nordiske lande eller i Spanien, Portugal eller andre lande, som ikke er tilknyttet EF? Det kan man nok diskutere. Men det, der er det afgørende, er, om man i forbindelse med denne undervisning skal tilstræbe at give børnene en bestemt opfattelse, om man skal tilstræbe at sørge for, at eleverne udvikler forståelse for Fællesskabet. Det mener jeg er uacceptabelt. Og ministeren må meget undskylde mig; hvis hun går ind for en resolution, som indeholder dette, vil det nok på en eller anden måde blive forsøgt omsat i en form for praksis, selv om også jeg kender de love, hvorunder undervisningen i skolen foregår her i landet.

Jeg vil gerne have ministeren til at svare direkte på, om hun synes, det er rimeligt at gå ind for en resolution om, at man skal bibringe eleverne denne særlige, positive holdning til EF. Det er det, spørgsmålet drejer sig om.

Ib Nørhund (DKP):

Disse møder mellem undervisningsministrene i EF er egentlig en besynderlig ting, for som ministeren også offentligt har erkendt for nylig, hører undervisningsproblemer ikke med til det, der dækkes af Romtraktaten. Alligevel holder man møder på disse områder, og det gælder for øvrigt også en række andre områder, sundhedspolitik osv., som man uden videre tager med ind i EF-sammenhæng. Her kommer ministeren jo i en selvmodsigende position, når hun på den ene side anerkender, at dette ikke hører under EF, men på den anden side sætter sig til at forhandle om f. eks. undervisning i EF. Jeg synes, det er lige strengt nok at prøve at

komme uden om det ved at sige, at EF er en realitet. Det ved også jeg, jeg omtaler også EF ved mange lejligheder, og jeg skulle ikke have noget at indvende mod, at det også blev nævnt i skolerne. Men når hele sagen faktisk ikke hører med i EF, hvorfor tager ministeren så ikke et konsekvent standpunkt og vælger enten at anerkende, at dette hører ikke med til EF, og så at blive væk fra de undervisningsministermøder, eller at gå til dem og så risikere berettigede spørgsmål som det, der er rejst her?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Steen Folke undgik meget omhyggeligt i sine kommentarer her efter mit svar at komme ind på en kommentar til den lovgivning, vi har her i landet, og forklare, hvordan i alverden hr. Steen Folke forestillede sig at en undervisningsminister på dette område skulle kunne indoktrinere.

Hr. Steen Folke næde også i løbet af sit indlæg at fordreje det citat, han selv anførte fra resolutionen. Først talte hr. Steen Folke, som der står, om forståelse, og dernæst talte hr. Steen Folke i anden omgang om en positiv holdning over for det.

Jeg ser ikke noget som helst til hinder for, at man bibringer skolebørn en forståelse for EF, lige så vel som vi bibringer dem forståelse for en lang række andre organisationer af meget forskellig karakter, som Danmark er medlem af, og jeg mener i allerhøjeste grad, at det forvrider et udtryk som indoktrinering at anvende det i denne forbindelse.

Det er da klart, at Danmark i de embedsmandsdrøftelser, der har været, før man næde frem til enighed omkring dette resolutionsforslag, har sikret sig, at det, man vedtager, også kan passe ind i en dansk lovgivning.

Hr. Ib Nørhund var inde på spørgsmålet, som har været aktuelt i forbindelse med aflysningen af undervisningsministrenes møder, og spurgte, hvordan det kunne være, at man holdt disse møder i EF-regie. Hertil må jeg da sige, at vi holder møder inden for det, der kaldes de europæiske lande, vi holder europæiske undervisningsministermøder, og dér træffer vi faktisk en række beslutninger også med konsekvenser for Danmark. Vi holder møder mellem de nordiske undervisningsministre, hvor vi også træffer en række

[Undervisningsministeren]

beslutninger med konsekvenser for Danmark, og vi holder møder i EF imellem EF-landenes undervisningsministre. Det, der er hele sagen vedrørende EF og undervisningsministrene, er, at der ikke kan ske vedtagelser med henvisning til Romtraktaten, men selvfølgelig kan ministrene da i øvrigt vedtage, hvad de bliver enige om på dette område såvel som på andre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

K. J. Rosleff (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der på Århus-Kalundborg-ruten i videre udstrækning tages hensyn til lastvognsoverførsler ved på et antal afgangne at undlade benyttelse af hængedækkene?«

(Spm. nr. 270).

Skriftlig begrundelse.

Når hængedækkene er nede, er der ikke mulighed for, at større lastvognstog kan køre ind under disse, hvorved kapaciteten nedsættes med 5 store lastvognstog pr. afgang.

På bestemte afgangne er det af særlig stor betydning for vognmændene at sikre sig overførselsmuligheder, eksempelvis kan nævnes den tidlige morgenafgang fra Århus kl. 5.00 og her i særlig grad afgangen mandag morgen.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

På det stillede spørgsmål kan jeg svare, at beslutningen om at forsyne DSBs færger på Århus-Kalundborg-ruten med hængedæk som bekendt blev truffet for at sikre en optimal udnyttelse af den udbudte færgekapa- citet. De indsatte færger blev forsynet med hængedæk henholdsvis i foråret 1977 og for- året 1978.

Der sker det ved anvendelsen af hæn- gedæk, at man forøger kapaciteten for personbiloverførsel væsentligt, medens der sker en reduktion af kapaciteten for lastbiloverførsel. Hængedækkene anvendes derfor primært på afgangne, hvor der er et stort behov for personbiloverførsel, dvs. i weekenderne og ved

højtiderne. På øvrige afgangne anvendes ingen eller kun enkelte sektioner af hængedæk.

Anvendelse af hængedæk eller ikke er her- ved til enhver tid afpasset således, at der til- bydes det produktmix eller den sammensæt- ning over for kunderne, som bedst muligt imødekommer overførselsbehovet totalt, og som følger hovedprincippet om en optimal udnyttelse.

På den aktuelle afgang kl. 5, som spørge- ren henviser til, fra Århus har DSB indtil 30. november i år udbudt kapacitet med to hæn- gedæksektioner ud af 8 til personbiloverførsel, men fra 1. december i år ændres udbud- det derhen, at kun 1 hængedæksektion er i brug, og det sker netop på grund af et min- dre behov end tidligere beregnet for person- biloverførsel. Samtidig giver det altså den mulighed for mere kapacitet til lastbiloverførsel, som spørgeren tilsyneladende ønsker.

Derudover kan jeg bekræfte, at DSB til stadighed tilrettelægger sit kapacitetsudbud med eller uden anvendelse af hængedæk på en sådan måde, at der til enhver tid tilbydes den kapacitet, som under hensyntagen til det generelle synspunkt sikrer den bedste kunde- betjening ved overførsel af såvel personbiler som lastbiler.

K. J. Rosleff (FP):

Jeg må takke ministeren for, hvad jeg kun kan opfatte som et imødekomende svar. Men mere vil jo altid have mere, og jeg må derfor stille det tillægsspørgsmål til ministe- ren: vil ministeren, når man nu i 1979 agter at nedlægge Samsø-ruten, drage omsorg for, at man i endnu videre udstrækning undlader benyttelse af hængedæk?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Han- sen):

Forpligtede mig til noget ganske bestemt hverken vil eller kan jeg naturligvis, men som jeg også gjorde klart i mit svar på spørgsmålet i første omgang, har man netop nu pr. 1. december taget en aktuel problem- stilling i betragtning ved at give mere plads til lastbiloverførsel, fordi der er et mindre behov for personbilernes vedkommende, og det er naturligvis det princip, man også vil følge i 1979. Man vil indrette sig efter det behov, der er til enhver tid. Det er DSB me- get opmærksom på, det kan jeg bekræfte.

[K. J. Rosleff]

K. J. Rosleff (FP):

Så kan jeg kun takke ministeren for en særdeles imødekommende besvarelse af mit spørgsmål. Naturligvis agter jeg ikke at forpligte ministeren på indeværende tidspunkt, så jeg burde have formuleret mig sådan, om ministeren ville tage det under overvejelse til foråret, og det forstår jeg ministeren vil.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Dohrmann (FP):

»Er ministeren enig med formanden for folketingets udvalg om offentlige arbejder, socialdemokraten Otto Mørch, i, at benzinen via afgiftsforhøjelser skal op på ca. 5 kr. pr. liter for at tvinge folk til at benytte den kollektive trafik, og frygter ministeren ikke, at en sådan fremgangsmåde vil få meget uheldige konsekvenser, ikke alene for personer, der bor i afsidesliggende egne af landet, men også for skifteholdsarbejdere, sygeplejersker, bagere m. fl., samt i øvrigt vil indebære en yderligere forhøjelse af erhvervslivets omkostninger?«

(Spm. nr. 273).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til Jyllands-Posten den 23. november 1978, hvor folketingsmedlem Otto Mørch giver udtryk for sit ønske om helt at slagte privatbilismen. Da dette af spørgeren er blevet opfattet som noget, det ene af regeringspartierne tilstræber, søges derfor afklaret, om regeringspartierne har diskuteret dette emne, og om man i givet fald er enige, således at befolkningen er klar over, hvad den kan vente sig.

Dohrmann (FP):

Vi har her i folketinget et medlem, som simpelt hen ser rødt, hver eneste gang han ser en privatbilist. Det pågældende medlem, som i øvrigt hedder hr. Otto Mørch, og som er formand for folketingets trafikudvalg, benytter enhver lejlighed, der byder sig, til at lægge privatbilismen for had.

Hr. Otto Mørch er også formand for jernbanerådet. Derudover har hr. Otto Mørch en lang række andre tillidsposter, og hr. Otto

Mørch er alt i alt et ret fremtrædende medlem inden for det ene af regeringspartierne, socialdemokratiet.

Jeg tror, vi alle sammen kan se det fornuftige i, at vi har nogle tog, nogle busser, at vi i det hele taget har en kollektiv trafik. Men jeg mener, at det er en fuldstændig, jeg må ikke sige tåbelig, men helt umulig tanke at prøve at slagte privatbilismen og på den måde prøve på at tvinge folk til at benytte de kollektive trafikmuligheder.

Vi har en lang række grupper i samfundet, pensionister, landmænd, skifteholdsarbejdere, sygeplejersker, journalister og mange flere, som simpelt hen er tvunget til hver eneste dag, på grund af at de ikke har muligheder for at benytte kollektiv trafik, at benytte en bil. Derfor har jeg spurgt trafikministeren, om dette er noget, som regeringspartierne også har forhandlet på Marienborg, for hvis det er tilfældet, at man nu skal til at følge hr. Otto Mørchs tanker om, at benzinen skal forhøjes til 5 kr. pr. liter, synes jeg simpelt hen, at folk har krav på at få besked om det, sådan at de ved, hvor de står.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Til det af hr. Dohrmann stillede spørgsmål kan jeg sige, at jeg har læst den artikel, der henvises til i begrundelsen for spørgsmålet, og jeg kan oplyse, at der ikke i regeringen er og heller ikke har været overvejelser om en omlægning af motorøretøjsbeskatningen som foreslået af hr. Otto Mørch, hvis forslag jeg i øvrigt alene kender fra dagspressen.

Otto Mørch (S):

Jeg står her med ATVs vægtige forskningsprojekt om trafikens udvikling under forskellige samfundsmæssige forudsætninger. Jeg ved, det er til vurdering i ministeriet i øjeblikket, og på det grundlag vil jeg gerne som formand for trafikudvalget spørge ministeren, om han vil redegøre i udvalget for ministeriets vurdering af en omlægning af personbilafgifterne fra faste til variable afgifter i trafikpolitisk perspektiv.

Lad mig så komme med et par bemærkninger om den helt afsporede debat om motorafgifterne. Vi har forskellige trafikpolitiske muligheder. Vi har privatkørslen, som ikke kan undværes. Vi har den kollektive trafik,

[Otto Mørch]

som heller ikke kan undværes. Men det er vigtigt af samfundsøkonomiske grunde at få den bedst mulige fordeling mellem de to trafikformer. De fleste partier i dette ting ønsker at styrke den kollektive trafik, og her er der forskellige midler, vi kan benytte.

Jeg har i den offentlige debat bedt om en undersøgelse af, hvad en omlægning af vore motorafgifter trafikpolitisk vil betyde – jeg understreger: bedt om en undersøgelse. Der ligger ikke noget konkret forslag hverken fra mig eller mit parti. En benzinpris på 5 kr. har aldrig været foreslået, men visse sensationshungrende journalister har haft brug for at nævne denne for at få en god overskrift. Jeg ønsker ikke at merbeskatte bilisterne med én rød øre. Der skal ikke én rød øre mere i statskassen via motorafgifterne. Jeg ønsker blot, at man undersøger, om en omlægning af afgifterne i højere grad kan fritstille bilisten i hans transportvalg. I dag er bilisten ikke frit stillet på grund af tyngende faste afgifter. Det er mit indtryk, at en omlægning for langt, langt de fleste bilister, nemlig alle bilister, der kører mindre end 17.000 km årligt, simpelt hen betyder billigere kørsel i bedre biler. Derfor mit spørgsmål til ministeren.

Askjær Jørgensen (FP):

Dette er et ret interessant område, og meningene kan måske være lidt varierende, efter hvilken egn af landet man kommer fra. Jeg tror, at ministeren vil være enig med mig i, at i de egne af landet, hvorfra ministeren og jeg kommer, er der meget store befolkningsgrupper, der simpelt hen ikke har mulighed for at komme på arbejde uden at benytte private køretøjer, og så er mit spørgsmål til ministeren, om ministeren ikke er enig i, at man skal passe på, at de store befolkningsgrupper, der er henvist til at benytte privat kørsel, ikke via skattebilletten tvinges til at betale til den kollektive trafik i andre egne af landet.

Dohrmann (FP):

Jeg siger naturligvis tak for svaret, men jeg synes godt nok ikke, det var særlig klart. Jeg mener, at jeg stillede nogle temmelig konkrete spørgsmål, og jeg bad faktisk ministeren om at tage afstand fra de udtalelser, hr. Otto Mørch var fremkommet med. Jeg fik det

svar, at det var ikke noget, man havde diskuteret.

Så vil jeg da gerne spørge: er det ministerens mening, at den kollektive trafik skal støttes på alle mulige måder? Jeg mener, det er godt og sundt, at vi har en kollektiv trafik, men mener ministeren ikke, at den skal hvile i sig selv? Mener ministeren, at man via afgifter, via forhøjede benzinpriser og en lang række andre ting ligefrem skal tvinge folk til at bruge de kollektive trafikmidler? Ministeren kan jo ikke være ubekendt med, at der findes medlemmer her i folketinget, som betragter bilen og bilismen som, hvad skal vi sige, en slags statussymboler, og som gør alt muligt for at kvæle dem. Derfor vil jeg godt have ministerens klare udtalelse om, at man ikke i ministerens tid vil gå den vej, som hr. Otto Mørch har foreslået, at gennemføre en benzinpris i ca. 5 kr.s klassen for at tvinge folk til at bruge de kollektive trafikmuligheder.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Nu skal svarene her i spørgetiden være korte for at overholde forretningsordenen, og det skal jeg også bestræbe mig på. Jeg tror ikke, det vil være hensigtsmæssigt at gå ind i en debat om de argumenter, der har været fremført i en avis, især ikke når der tilsyneladende er uenighed om, hvad der egentlig er fremført i den pågældende avisdebat, så det skal jeg afstå fra.

Men jeg vil sige til hr. Dohrmann, at jeg finder, det er væsentligt og godt, at der er et bredt udbud af trafikmuligheder, også af kollektive trafikmuligheder. Jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på den lovgivning, der blev vedtaget i folketinget, så vidt jeg husker i foråret. Det var en lovgivning om kollektiv trafik uden for hovedstadsområdet, der giver amterne mulighed for at oprette kollektive busselskaber, som giver mulighed for en forbedret kollektiv trafik, især i de tyndt befolkede områder. Det er nu i meget høj grad op til amterne.

Må jeg endvidere til hr. Dohrmann sige, at jeg synes, jeg gav et meget klart svar på det spørgsmål, der blev stillet, og da der er uenighed om den udtalelse, der er årsagen til spørgsmålet, der er stillet her, synes jeg ikke,

[Ministeren for offentlige arbejder]

det vil være rigtigt at gå ind på de mere konkrete ting.

Må jeg sige til hr. Askjær Jørgensen, at ent isoleret betragtet er der ingen tvivl om, at en væsentlig forhøjelse af benzinprisen i første række ville ramme de folk, som har et stort dagligt trafikbehov, og de folk, der bor i de tyndtbefolkede områder. Men jeg vil ikke gå videre ind i den diskussion, for så er vi langt inde i en trafikdebat, og det var ikke formålet med dette spørgsmål.

Jeg vil gerne sige til hr. Otto Mørch, at det er da givet, at de forskningsprojekter, som ministeriet måtte have under overvejelse, og som man måtte være i gang med, er man til enhver tid, når man er færdig med sine overvejelser, parat til at gøre folketingets trafikudvalg bekendt med, sådan som trafikministeriet altid er parat til at give folketingets trafikudvalg det bedst mulige grundlag for dets beslutninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvad Povl Hjelt udtalelser den 20. november 1978 (jfr. Kalundborg Folkeblad for 21. november 1978) indebærer for den fremtidige udvikling af Kattegatruterne?«

(Spm. nr. 278).

Skriftlig begrundelse.

DSBs generaldirektør, Povl Hjelt, erklærede på et møde mandag aften den 20. november 1978 i Randers, at DSB er villig til at overtage de private færgeruter på Kattegat, hvis det skulle blive nødvendigt.

Povl Hjelts bemærkning faldt under en trafikdebat, hvor bl. a. politiske ønsker om en nedsættelse af taksterne på DSBs Storebæltfærger blev fremdraget.

DSBs generaldirektør gjorde opmærksom på, at blev taksterne på Store Bælt nedsat, ville det medføre, at enten skulle de private færgeruter på Kattegat have statstilskud, eller også måtte de lukke.

Og hvis staten giver tilskud, må der blive tale om en koordinering af sejlplaner og takster mellem de private færgeruter og DSB, sagde Povl Hjelt, som meldte sig som overta-

ger af de private færgeruter, hvis det skulle blive nødvendigt.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil først slå fast, at DSBs generaldirektør ikke har udtalt, at DSB er villig til at overtage færgeruterne på Kattegat. Den avis, der først har citeret generaldirektøren for udtalelsen, har senere over for DSB beklaget den fejltagelse, der er sket i referatet. Jeg vil gerne tilføje, at på det omtalte møde i Randers redegjorde DSBs generaldirektør alene for konsekvenserne af en takstnedsættelse for biltrafikken på Store Bælt. Han udtalte i denne forbindelse, at en takstnedsættelse på Store Bælt ville betyde, at Kattegatruterne enten måtte have offentlige tilskud eller lukke ruterne, der økonomisk ikke kan bære en trafikafvandring eller en takstnedsættelse. Som en konsekvens heraf nævnte generaldirektøren endvidere, at offentlige tilskud til Kattegatruterne måtte indebære en offentlig regulering af færgetrafikken mellem Østdanmark og Vestdanmark.

Margrete Auken (SF):

Nu er det jo sådan, at en af de få ting, som almindelige mennesker kunne glæde sig over i forbindelse med det, venstre fik hjem ved regeringsdannelsen, var, at Storebæltbroen faldt definitivt i Store Bælt. Men det, der så er sket derefter, er, at hele området omkring Kattegatruterne er blevet usikkert. Den rapport, der forelå om Kattegatruterne, er ikke længere aktuel, da den forudsatte Storebæltbroen; og da de ting, det her drejer sig om, ikke alene angår de ansatte, som man har for skik hertilands i alle mulige sammenhænge at handle hen over hovedet på, men også handler om alle dem, der ikke har frikort til SAS, og det er de fleste her i landet, ville det måske være ganske gavnligt, om man fik noget nøjere at vide, så vi ikke pludselig står med nogle fait accomplis, som regeringen bare siger ikke kommer os ved.

Derfor vil jeg gerne have ministeren til at præcisere følgende ting omkring regeringens holdning. Hvor mange ruter mener man der skal være? Og det er ikke så meget for at sikre rentabiliteten som for at sikre et ordentligt serviceniveau. Hvordan vil regeringen forholde sig til en statsovertagelse? Og det

[Margrete Auken]

hænger sammen med dette at støtte nogle af disse ruter. Og endelig, hvordan forholder man sig til at indsætte jetfoilbåde på Århus-Kalundborg? Det ville jo betyde en ændring i forhold til den politik, man har ført. I hvert fald støtter billetsalget på hovedbanegården ikke Århus-Kalundborg-ruten, da de udleverer billetter til intercity, hvis man bare siger, man skal til Århus. Det kunne være meget godt lige at få noget at vide om holdningen fra trafikministerens side.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Det er i og for sig en stor debat, vi her kunne tage hul på, ja, det kunne næsten være en fortsættelse af den debat, vi havde her i folketingsalen i oktober måned i forbindelse med en udskydelse af Storebæltsbroen, men jeg vil gerne om de tre spørgsmål, der blev rejst: spørgsmålet om statsovertagelse, spørgsmålet om indsættelse af de såkaldte jetfoilbåde, meget hurtige både, og spørgsmålet om, hvilken holdning regeringen har til, hvor mange Kattegatruter der skal være i fremtiden, sige, at en af de ting, jeg sagde – jeg tror, det var den 17. oktober – da vi havde en debat her i folketingsalen om den trafikpolitiske situation efter beslutningen vedrørende Storebæltsbroen, var, at en række problemstillinger nu burde gøres til genstand for en nærmere overvejelse. Vi har en rapport liggende fra foråret, som i øvrigt henviser til en debat, vi havde her i folketinget i 1976 om situationen for Kattegatruterne, efter at der på det tidspunkt var problemer for en enkelt rutes vedkommende, og jeg mener, at der er en række faktorer, der må indgå i den vurdering, som vi i ministeriet er i færd med at foretage for øjeblikket. Jeg lovede, da vi havde debatten sidst om disse problemstillinger, at jeg var parat til at vende tilbage til folketingets udvalg, når vi havde afsluttet vores overvejelser i trafikministeriet, med henblik på en nærmere drøftelse af den nye situation på Kattegatområdet, der foreligger efter udskydelsen af Storebæltsprojektet. Men nærmere kan jeg ikke gå ind på de stillede spørgsmål på nuværende tidspunkt.

Margrete Auken (SF):

Man kan ikke undgå at glæde sig over, at man gør sig sine overvejelser i regeringen;

det er en stor og betydningsfuld ting for den danske befolkning, men der sker jo hele tiden en meget hurtig udvikling på området, som bl. a. er styret af markedsmekanismer osv. Jeg ville i hvert fald gerne kunne gå tilbage til de folk, der er meget interesserede i disse ting – og det er bl. a. mig selv – og sige: ja men i hvert fald vil regeringen ikke uden videre tillade, at man lukker ruter, for disse store og betydningsfulde overvejelser er blevet bragt til en fornuftig afslutning. Men da den rapport, som ministeren henviste til, netop ikke har gyldighed, da den udtrykkelig forudsætter Storebæltsbroen, kan jeg ikke se, hvad glæde man har af at få den draget ind.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Kan ministeren sige noget om, hvornår regeringen vil være parat til at fortælle om eventuelle planer for overtagelse eller ikke-overtagelse og andre forhold omkring Kattegatruterne?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Fru Margrete Auken vil gerne vide, hvad der sker, hvis man lukker osv., og vil gerne have garantier. Hvorfor dog stå her og diskutere en teoretisk situation? Det ville jo føre til, at ministeren skulle give et svar på et teoretisk grundlag. Jeg synes, jeg er gået så langt, som jeg kan, derved at jeg siger, at vi er i gang med at overveje disse ting.

Og så er jeg fremme ved hr. Bernhard Baunsgaard, som gerne vil have at vide, hvornår dagen og timen kommer, hvor regeringen er parat til at drøfte dette med det udvalg, som det efter min opfattelse vil være nærmest at drøfte det med. Der har også været drøftelser i de senere måneder i det politisk-økonomiske udvalg. Jeg er naturligvis helt lidenskabsløs, jeg har blot sagt, at det vil være naturligt for mig at drøfte disse ting i folketingets trafikudvalg. Men nogen bestemt dato er jeg ikke i stand til at angive her og nu.

Lowzow (KF):

Jeg forstår på ministerens indlæg her i dag, at man er ved at anlægge en helt ny beregning over forholdene på Kattegat på baggrund af beslutningen om Storebæltsbroen. Skal jeg efter det, der er fremkommet i dag,

[Lowzow]

forstå, at udskydelsen af Storebæltsbroen er betydelig mere langvarig, end vi indtil nu har fået at vide fra ministerens side?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg har for nylig over for folketingets politisk-økonomiske udvalg sagt, at der fra regeringens side ikke foreligger noget ændret skøn med hensyn til den tidsmæssige udskydelse af Storebæltsbroen. Der blev i det politisk-økonomiske udvalg stillet det spørgsmål, hvorvidt jeg ville være indforstået med at overveje en kortere udsættelse, og dér sagde jeg, at der ikke var noget ændret skøn.

Der er ikke tale om, at man ifølge det, jeg her siger, går ind i en helt ny trafikpolitisk vurdering eller trafikpolitisk situation med hensyn til Kattetruterne som følge af Storebæltsbroens udsættelse. Men det er jo ikke nogen ny problemstilling for folketinget eller for den trafikpolitiske drøftelse her i folketinget. Jeg har i mit svar her henvist til en drøftelse, der har været i 1976, og hele spørgsmålet om Kattetruterne og trafikken mellem Øst- og Vestdanmark var jo i høj grad inddraget i debatten. Vi havde så sent som i oktober en debat, hvor jeg desværre tror at hr. Lowzow ikke havde lejlighed til at være til stede. Det var i høj grad noget, der indgik i debatten, hvor jeg meget klart gav udtryk for, at disse ting måtte ses i en sammenhæng. Sådan har det været hidtil, og sådan mener jeg også at det vil være i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bollmann (CD):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give med hensyn til placeringen af en kommende luftrute mellem Jylland og London, herunder især om, hvilken jysk lufthavn der vil blive tale om?«

(Spm. nr. 279).

Skriftlig begrundelse.

Forhandlingerne om den kommende luftrute mellem Jylland og London er ifølge dagspressen så langt fremme, at en afslutning

må forventes i løbet af meget kort tid. Uanset at de største problemer måske findes i rutens placering på den britiske side, synes det rimeligt – ikke mindst af hensyn til de berørte områder i Danmark – at der snarest gives oplysning om, hvilke argumenter der taler for henholdsvis Billund og Tirstrup lufthavn.

I den forbindelse finder spørgeren det vigtigt at få fastslået, hvorvidt ministeren er enig i, at både hensynet til trafikunderlag, landingsforhold, konkurrence fra nordtyske lufthavne m. v. tilsiger, at Billund lufthavn bør vælges.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Luftfartsforhandlingerne med Storbritannien har jo stået på det meste af dette år, og disse forhandlinger er endnu ikke afsluttet. Der er aftalt endnu en forhandlingsrunde mellem parterne til kort før jul, og jeg håber selvsagt, at man ved denne lejlighed når frem til enighed om en ny luftfartsaftale. Jeg finder det derfor ikke rigtigt på nuværende tidspunkt at udtale mig om, hvilket resultat af de igangværende forhandlinger med Storbritannien man kan vente.

Jeg skal dernæst oplyse, at jeg er bekendt med, at SAS for sit vedkommende har truffet en principiel beslutning om, såfremt den kommende luftfartsaftale i øvrigt åbner mulighed herfor, at ville åbne en rute mellem Tirstrup og London den 1. april 1979. Jeg er endvidere bekendt med, at SAS har foretrukket Tirstrup som dansk udgangspunkt for ruten, fordi konsortiet vurderer, at man her vil have det største trafikunderlag.

Bollmann (CD):

Jeg vil gerne først sige tak til ministeren for svaret. Jeg må samtidig sige, at jeg ikke kan være enig i de betragtninger, som ministeren har oplyst ligger til grund for SAS' indstilling, jævnfør hvad jeg har skrevet i begrundelsen for spørgsmålet.

Jeg forstår ikke, at man med denne afgørelse ser helt bort fra landingsforholdene, for alle undersøgelser siger jo, at Billund har de bedste forhold, herunder færrest aflysninger på grund af vejret. Man ser også totalt bort fra konkurrence fra Nordtyskland. Man ser bort fra, at de to største charterselskaber her

[Bollmann]

i landet har valgt Billund til center for trafikken, og man ser også bort fra, at man jo i kraft af, at de har valgt Billund, tilsidesætter normale markedsundersøgelser med hensyn til, hvordan trafikunderlaget sammensættes. Det er klart, at et område, der dækker Randers og den nordlige halvdel af Århus, kan være enig i den indstilling, som kommer fra SAS, men en meget stor del af resten af Jylland og hele Fyn vil uden tvivl blive dækket betydeligt bedre af Billund.

Det fører mig til nogle enkelte spørgsmål mere til ministeren: er det simpelt hen sådan, at SAS med denne indstilling vil prøve at dokumentere, at der ikke er behov for en rute mellem Jylland og London? Jeg vil også spørge: hvis aftalen med englænderne nu giver et britisk selskab landingsrettigheder i Jylland, vil dette selskab så få lov til at vælge Billund, som i hvert fald ét af de britiske selskaber, der kan komme på tale, på forhånd har sagt at man anser for at være den bedste løsning? Og endelig vil jeg spørge: hvem træffer egentlig den endelige afgørelse? Er det SAS alene? Er det SAS i Danmark eller i Sverige? I givet fald, hvorfor har de danske myndigheder ikke samme indflydelse på beslutningen, som tilfældet er med de britiske myndigheder?

Glensgård (FP):

Er der to, der har stået sammen i denne sag indtil oktober måned, så er det ministeren og mig. På det tidspunkt, hvor ministeren var trafikpolitisk ordfører for venstre, var der ingen tvivl om, hvor udgangspunktet skulle være. Det skulle af en lang række årsager selvfølgelig være Billund. Vi ved også, at ministeren på daværende tidspunkt var meget stærkt indstillet på, at vi skulle have borgmestrene fra egnen over at tale med den daværende trafikminister, hr. Kjeld Olesen, for at forklare ham, at hans partifælle, borgmesteren i Århus, hr. Orla Hyllested, var helt på vildspor. Det var vi enige om.

Vi har heller ikke fået et svar fra ministeren i dag; han har kun refereret, hvad SAS vil. Men det er egentlig bedøvende uinteressant, hvad SAS vil. Hvad vil regeringen? Det er det, der er interessant. Hvad SAS og Dansk Vognmandsforening og mange andre mærkelige organisationer måtte have af interesser, er egentlig ikke særlig vigtigt i denne sag.

Jeg vil godt spørge ministeren, for at gentage det: hvad vil regeringen i denne sag? Vil den fortsat ligge på maven for SAS, eller vil den tage et selvstændigt standpunkt og træffe den rigtige afgørelse, som ministeren og jeg i hvert tilfælde hidtil har været enige om?

Nu er det således, at vi har visse lufthavnsfaciliteter i Billund, der ikke eksisterer i Århus. Jeg er vidende om, at borgmesteren i Århus meget gerne vil have bygget en ny lufthavnsbygning i Tirstrup, og at man fra SAS' side for at få en ny lufthavnsbygning i Tirstrup gerne vil lave en udenlandsflyvning fra Tirstrup for ligesom at markere behovet. Men det skal ministeren efter min opfattelse ikke ligge under for.

Jeg vil godt i tilknytning til det spørgsmål, som hr. Bollmann rejser, spørge, for nu forstår jeg, at udenrigsministeren er kommet til stede i salen, og udenrigsministeren har jo netop været inddraget i disse forhandlinger – jeg skal gøre det meget kort, hr. formand – der har været med England: er det således, at regeringen kan love os, at vi ikke kommer ud i kaos fra den 1. januar 1979 på grund af den efter min opfattelse forkerte forhandlingstaktik, man har valgt over for englænderne?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Det er klart, at man som minister i en sag af denne karakter som i andre sager må anlægge en helhedsvurdering.

Når hr. Bollmann spørger mig, om der er udsigt til, at SAS vil tilrettelægge en sådan rute på en sådan måde, at det viser sig, at der ikke er behov, så er svaret naturligvis, at når SAS har erklæret sig parat til at åbne en rute fra Jylland, så er det, fordi man skønner, at der er et grundlag herfor, og at der kan opbygges et endnu bedre grundlag herfor.

Så stiller hr. Bollmann endvidere det spørgsmål, hvem der træffer beslutningen. Det er klart, at ifølge sammensætningen af SAS' bestyrelse, hvor statslige og private repræsentanter er sammen, er det ministeren, der har et meget afgørende ord at sige.

SAS og SAS' øverste styre og SAS' eksperter har til grund for denne beslutning lagt et meget omfattende arbejde, en meget omfattende vurdering af de elementer, der må ind-

[Ministeren for offentlige arbejder]

gå i en sådan beslutning. Jeg har haft lejlighed til at se, hvad det er for elementer, hvad det er for trafiktællinger, hvad det er for et grundlag, der har gjort, at SAS har peget på Tirstrup. Man ønsker at flyve derfra ud fra den samlede betragtning, at man dér har det største trafikgrundlag.

Derfor er det også et svar til hr. Glensgård, der spørger, hvad regeringen vil. Ja, det er naturligvis således, at regeringen må være interesseret i, at SAS flyver ud fra de lufthavne, hvor der må skønnes at være det største trafikgrundlag, og dér er man altså kommet til den konklusion, at det er Tirstrup lufthavn.

Så spørger hr. Glensgård videre – jeg blev knap nok klar over, om det var til mig, eller om det var til udenrigsministeren – om man kunne love, at der ikke ville opstå kaos den 1. januar 1979. Hertil vil jeg kun sige, at vi er midt i en forhandlingsfase, og at vi fortsat har en forventning om, at man kan afslutte disse forhandlinger i den forhandlingsrunde, der begynder kort før jul. Derfor vil jeg ikke tage stilling til en teoretisk situation.

Bollmann (CD):

Man kan naturligvis være enig eller uenig i de beregninger, der ligger til grund for et konstateret trafikgrundlag, og det er jo svært at bedømme, så længe vi ikke har set, hvad det er for nogle tal. Det kommer naturligvis også an på, hvor stor en radius man mener bør drages ind. Med det svar, ministeren nu har givet, ligger det altså klart, at man ser bort fra alle andre ting, sikkerhedsmæssige forhold osv. osv.

Der var et spørgsmål, jeg stillede i anden omgang, og som jeg ikke fik svar på, men det kan ministeren måske ikke svare på i dag. Det var, om et britisk selskab, der eventuelt kommer med ind under aftalen, kan få lov at lande i Billund i kraft af de undersøgelser, man derfra har foretaget, og efter deres eget ønske.

Dohrmann (FP):

På svaret på hr. Glensgårds spørgsmål forstod jeg faktisk ministeren således, at han mente, at det ikke var regeringens ansvar, hvor lufthavnen skulle placeres, eller hvor flyvningen skulle foregå fra. Jeg vil da gerne have ministeren til at bekræfte, at det er hans

opfattelse, at han ikke mener, det er noget, regeringen har ansvaret for.

Ministeren sagde også, at han havde haft lejlighed til at se elementerne i sagen, som havde bevirket, at han nu havde ændret standpunkt og måske ikke mente, at flyvningen skulle foregå fra Billund. Så vil jeg gerne spørge ministeren: er det således, at folketingets trafikudvalg også kan få lov til at se de ting, der foreligger, således at folketingets trafikudvalg kan få lejlighed til at sætte sig lidt ind i sagen, på samme måde som ministeren har gjort det?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg beder hr. Bollmann om undskyldning for, at jeg glemte spørgsmålet om, hvorvidt et britisk selskab eventuelt kunne få lov at flyve fra en anden jysk lufthavn.

Jeg vil gerne sige, at det spørgsmål ikke kan besvares her i dag, for det er et af de mange elementer, der indgår i de luftfartsforhandlinger mellem Danmark og de to øvrige nordiske lande på den ene side og England på den anden side, der finder sted for øjeblikket. Derfor ville det være forkert af mig at udtale mig om en del af dette spørgsmål nu, og derfor kan spørgsmålet ikke besvares.

Det andet spørgsmål, som hr. Dohrmann stillede, kan jeg ikke se rettere end at jeg i og for sig har besvaret. Det ville virke mærkeligt, om trafikministeren skulle gå ind for en anden løsning i en sag af denne karakter, efter at SAS har foretaget indgående undersøgelser, hvor en lang række faktorer indgår, og hvor man har afvejet de faktorer, der må indgå i grundlaget for en sådan beslutning. Det er ikke sådan, at man har tilsidesat noget, det vil jeg gerne sige til hr. Dohrmann. Det er baseret på en samlet vurdering af afvandring og trafikgrundlag og en lang række andre faktorer, der er indgået. De ting har man taget hensyn til.

Jeg vender tilbage til spørgsmålet fra hr. Dohrmann og siger, at folketingets trafikudvalg kan få det materiale tilstillet, som danner baggrund for SAS' dispositioner.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til statsministeren af:

[Gert Petersen]

Gert Petersen (SF):

»Er regeringen kommet på bedre tanker, således at den har opgivet at indbyde arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandlinger?«

(Spm. nr. 286).

Skriftlig begrundelse.

I statsministerens åbningstale fra 3. oktober 1978 hed det: »Regeringen vil indbyde til forhandlinger med arbejdsmarkedets parter om den mest hensigtsmæssige måde at udforme denne politik på, således at det tilstræbes, at en forringelse af de disponible indkomster undgås.«

På et møde den 21. november 1978 i British Import Union sagde ministeren for økonomisk samordning, Per Hækkerup, imidlertid: »De trepartsforhandlinger, som regeringen har tilkendegivet at den er villig til at deltage i, skal ikke erstatte en forligsmand. De er kun ment som forhandlinger, hvor vi kunne give arbejdsmarkedets parter visse garantier for andre sider af den økonomiske politik, der skal føres i de kommende to overenskomstår. Det er vi stadig villige til at drøfte med parterne. Når de kommer. Eller hvis de kommer. Vi kommer ikke«. (Berlingske Tidende 23. november 1978).

Som man ser, er der en klar forskel på de to regeringsudtalelser. I oktober vil regeringen indbyde arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandlinger, i november vil den ikke. Forskellen på de to synspunkter skyldes måske, at udenrigsministeren har fremlagt sine meninger. I Aalborg Stiftstidende for den 21. september 1978 erklærer han, at indkomstskattefastsættelsen fra 1. januar 1980, boligsikringen og børnetilskud kan være, hvad udenrigsministeren kalder regeringens modydelse for en stram indkomstpolitik. I tidskriftet Arbejdsgiveren for oktober d.å. kræver han, at trepartsforhandlinger skal i gang i slutningen af november måned: »Det rigtige tidspunkt må være, når de to hovedorganisationer har udtaget de generelle krav, og det bliver vel sidst i november.«

SF vil hilse det velkommen, hvis regeringen har opgivet de omtalte trepartsforhandlinger, men tinget har unægtelig behov for en klargøring af regeringens politik på dette felt.

Statsministeren (Christophersen, fg.):

Jeg kan sige til spørgeren, at regeringens politik er uændret og svarer til, hvad der er aftalt ved regeringens dannelse.

Hr. Gert Petersen henviser i begrundelsen for spørgsmålet til Berlingske Tidendes referat af minister Per Hækkerups tale i British Import Union den 21. november. Minister Per Hækkerup har bedt mig om at understrege ved denne lejlighed, at avisens referat naturligvis er en meget kortfattet gengivelse af en betydelig længere tale.

Hvad der ikke fremgår af avisens referat, men minister Per Hækkerup betonedede i sin tale, er, at regeringen stadig er parat til at indbyde til trepartsforhandlinger med arbejdsmarkedets parter, bl. a. med henblik på at tilstræbe, sådan som det også fremgik af åbningsredegørelsen, at de disponible indkomster ikke forringes. Og hvis dette skal nås, kan det blive nødvendigt at give arbejdsmarkedets parter visse garantier for udviklingen af de andre sider af den økonomiske politik, som ikke indgår i forhandlingerne mellem arbejdsmarkedets parter, men som også har betydning for de disponible indkomster i de kommende to overenskomstår.

Jeg vil altså godt understrege, at der ikke her er tale om nogen ændring af regeringens politik. Men det er lige så klart, at trepartsforhandlingerne ikke har nogen mening, hvis ikke begge arbejdsmarkedets parter er interesserede i at deltage. Regeringen vil, som det også fremgår af åbningsredegørelsen, indbyde arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandlinger, men det forudsættes naturligvis, at begge parter er indstillet på at medvirke i sådanne forhandlinger.

Gert Petersen (SF):

Nu synes jeg ærlig talt snart, at det er sørgeligt med pressens standard her i landet. Nu har vi hele to gange i løbet af denne spørgetid måttet høre, hvordan det var forkert, hvordan embedsmænd var blevet refereret forkert i aviserne.

Jeg skal da erkende, at da jeg læste Berlingske Tidende, som jeg i almindelighed har tillid til, når det drejer sig om referater, så fik jeg den fornemmelse, at økonomiministeren, som jeg ville tro talte på regeringens vegne, dementerede, hvad den fg. statsminister, som til daglig er udenrigsminister, tidligere har sagt at den ægte statsminister havde

[Gert Petersen]

sagt, og at der derfor var tale om en ny holdning fra regeringens side. Jeg citerer fra Berlingske Tidende, hvor økonomiministeren sagde:

»Det er vi stadig villige til at drøfte med parterne. Når de kommer. Eller hvis de kommer. Vi kommer ikke.«

Jeg har ikke opfattet det, som om han sagde, at man ikke ville deltage, men som om han sagde, at regeringen ikke vil tage initiativ til at indbyde til disse forhandlinger, hvilket jeg synes ville være en udmærket idé – altså ikke at tage et sådant initiativ. Det er helt åbenbart, at hele det oplæg, regeringen er kommet med, af Dansk Arbejdsgiverforening er taget som en håndsækning, og disse trepartsforhandlinger er en regerings indblanding i arbejdsmarkedets forhold til støtte for Arbejdsgiverforeningen. Sådant er det blevet udlagt, og sådan har Dansk Arbejdsgiverforening forstået det, og derfor var de lige så kede af det i Dansk Arbejdsgiverforening, som jeg var glad over økonomiministerens udtalelser.

Men nu har jeg et spørgsmål: hvad har økonomiministeren så sagt? Det synes jeg er spændende. Der er jo en mulighed for at dementere her i landet. Hvis økonomiministeren har sagt det modsatte af det, han er refereret for, så kan han dementere det. Hvis ikke, så synes jeg nok, vi bør have at vide, hvad det er, han har sagt.

Askjær Jørgensen (FP):

Sidste fredag sidst på eftermiddagen fik vi omdelt i boksen ude i meddelelsescentralen et stort, digert værk fra det økonomiske råds formandskab. Det var et interessant værk at have med hjem at læse i i weekenden. Jeg kan ikke læse det anderledes, end at der står højt og tydeligt i dette værk, at hvis man vil klare Danmarks økonomiske situation, så skal lønningerne ned, og så skal skatterne ned.

Mit spørgsmål er nu til den fg. statsminister, om regeringen er enig i disse betragtninger fra det økonomiske råds formandskab, og også med hensyn til ØD, LM, og hvad det nu hedder, om regeringen snart finder tiden moden til at sige til LO, at de skal holde op med at forpuste situationen for det danske samfund ved at slå på stortromme for ØD.

Formanden:

Jeg må nok gøre opmærksom på, at dette tillægsspørgsmål ikke kan siges at have en naturlig sammenhæng med det spørgsmål, hr. Gert Petersen har stillet.

Statsministeren (Christophersen, fg.):

Jeg kan jo ikke forhindre hr. Gert Petersen i at basere sin politiske virksomhed på avislæsning. På den anden side vil det selvfølgelig ofte være sådan, at man i avisreferater giver en meget kortfattet gengivelse af, hvad der er sagt. Jeg har ved denne lejlighed refereret lidt mere udførligt, hvad minister Per Hækkerup har udtalt om disse ting. Det mener jeg også er en besvarelse af det sidste spørgsmål, hr. Gert Petersen stillede.

Til hr. Askjær Jørgensen vil jeg blot sige, at regeringens holdning til de økonomiske problemer jo er kommet klart til udtryk i åbningsredegørelsen og i den debat, der var om den. Det er klart, at regeringens hovedsigte er en omkostningsdæmpende politik, som genskaber konkurrenceevnen og dermed formindsker arbejdsløsheden og giver mulighed for en større valutarisk indtjening.

Gert Petersen (SF):

Den fg. statsminister får undskyldt: hvis ikke man har en mulighed for at hente nogle oplysninger fra aviserne, hvor skulle man så hente dem fra? De svar, ministrene giver herinde, er mildest talt ikke særlig oplysende, og det var den fg. statsministers svar heller ikke.

Jeg må konstatere, at enten har vi ikke fået at vide, hvad økonomiministeren har sagt, eller også har økonomiministeren stort set sagt det, der står i Berlingske Tidende. Selvfølgelig er jeg da ikke dummere, end at jeg ved, at det drejer sig om et sammendrag, men jeg har ikke fået at vide af den fg. statsminister, at det drejer sig om et urigtigt sammendrag. Jeg har fået at vide, at det drejer sig om et sammendrag, men ikke, at det drejer sig om et urigtigt, helt forkert, sammendrag. Ud fra det må jeg slutte, at selvfølgelig er det et sammendrag, men at det stort set er korrekt. Ud fra den fg. statsministers ord må jeg også slutte, at økonomiministeren ikke har tegnet regeringen, at regeringen fortsætter på sin fordærlige kurs. Jeg erkender, at det ikke overrasker mig, men det bedrøver

[Gert Petersen]

mig noget, og vi må så se, hvad der i øvrigt sker.

Jeg kan gætte mig til ud fra det svar, jeg har fået her, og også ud fra den tavshed, der var omkring, hvad økonomiministeren måtte have sagt, det manglende dementi på, at det er forkert, det, der står i sammendraget, at der helt åbenbart hersker uenighed i regeringen og mellem regeringspartierne om, hvordan man skal forfare i denne sag. Og det er i hvert fald en lille glæde for mig og måske til lidt bedrøvelse for Dansk Arbejdsgiverforening.

Statsministeren (Christoffersen, fg.):

Hr. Gert Petersen spørger, hvor man skal få sine oplysninger fra, hvis ikke det skal være fra aviserne. I denne sag kan man få oplysningen fra den åbningsredegørelse, statsministeren har givet folketinget. Af den fremgår klart, hvad der er regeringens holdning til dette problem.

Det fremgik også ganske klart, hvad jeg nævnte i mit allerførste indlæg, at minister Per Hækkerup i sin tale for British Import Union har understreget, at regeringen stadig er parat til at indbyde til trepartsforhandlinger med arbejdsmarkedets parter. Det var det, jeg refererede, og det, som minister Per Hækkerup havde bedt mig om ved denne lejlighed at referere, var, at det sker med henblik på at tilstræbe, at de disponible indkomster ikke forringes, og at det derfor kunne være nødvendigt at give arbejdsmarkedets parter visse garantier for udviklingen af de andre sider af den økonomiske politik.

Det, som man så kan føje til, er, at disse forhandlinger selvfølgelig må finde sted på det rigtige tidspunkt. Det har ikke meget formål at indlede sådanne forhandlinger på et tidspunkt, hvor de generelle krav ikke er udtaget, og hvor forhandlingerne ikke er kommet i gang. At afholde sådanne forhandlinger må også forudsætte, at begge parter mener, at tiden er inde, og at begge parter derfor ønsker at medvirke.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *miljøministeren* af:

Schak Nielsen (DR):

»Finder ministeren, at forurenende virksomheders ydelser til offentlige rensningsan-

læg står i rimeligt forhold til den belastning, de faktisk påfører de offentlige rensningsanlæg?»

(Spm. nr. 289).

Skriftlig begrundelse.

Det er et godt og anerkendt princip, at den, der forurener, også betaler det øvrige samfund for den skade, han forvolder. Spørgsmålet er så, om man har tilstrækkelig mulighed for at variere betalingen i forhold til forureningsgraden.

Desuden yder kommunerne som regel et tilskud til rensningsanlæggene på 25–30 pct., således at skatteyderne ufrivilligt er med til at give tilskud til de særligt store forurenere. I øvrigt henvises til bladet Forskningen og Samfundet, novembernummeret, siderne 9 og 10.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg kan oplyse, at kommunernes fordeling af bidrag til spildevandsanlæg i almindelighed er undergivet nogle skønsmæssige vurderinger, som bl. a. har til formål at foretage bidragsfordelingen på en praktisk måde.

I øvrigt gælder det særlige på spildevandsområdet, at kommunerne allerede før miljøbeskyttelsesloven gav tilskud til offentlige spildevandsanlæg. Denne praksis er blevet videreført ved miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2, og betingelsen for at yde tilskud er alene, at det pågældende spildevandsanlæg har almen offentlig interesse.

I vidt omfang er det derfor op til den enkelte kommunalbestyrelse selv at bestemme, hvorledes midlerne til finansiering af kloak- og rensningsanlæg skal tilvejebringes, men kommunalbestyrelsen må naturligvis på dette som på andre områder gøre det under ansvar over for kommunens vælgere. Det mener jeg er et godt princip, men jeg må samtidig understrege, at kommunerne ved fordelingen af bidrag til spildevandsanlæg må tage udgangspunkt i princippet om, at forurenere skal betale.

Vi er i ministeriet opmærksomme på de problemer, som i nogle tilfælde kan opstå ved bidragsfordelingen, og jeg ved, at miljøstyrelsen i nær fremtid vil tage kontakt med de kommunale organisationer og erhvervsorganisationerne for at få drøftet en række fordelingsproblemer. Når styrelsen nu skal drøf-

[Miljøministeren]

te disse spørgsmål med de kommunale organisationer og erhvervsorganisationerne, må hele problemstillingen om rammerne for kommunernes frihed til at disponere på dette område tages op.

Schak Nielsen (DR):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg skal skam heller ikke anfægte den kommunale selvstændighed, og ministerens ord lod ane, at ministeren ikke var fremmed over for disse problemer. Det er altså en sag af stor offentlig interesse, navnlig med hensyn til, hvem der betaler for hvem og for hvad, og det var, ligesom der var lidt tvivl i ministerens svar. Jeg skal lige uddybe det en smule.

Det er jo så nemt at lade det offentlige betale, og det kan også være praktisk at være fri for at udregne og opkræve navnlig mindre beløb i offentlige afgifter – og det er jo navnlig praktisk for dem, der slipper for at betale det. Men jeg mener, man skal være forsigtig med den gratismentalitet, for der er meget lidt her i livet, der er gratis. Det er heller ikke altid et spørgsmål om beløbets størrelse, eller hvor besværligt det er at regne det ud eller opkræve det. Det har også noget med moral at gøre, selv om det gælder spildevand. Det er det ene argument for mit spørgsmål.

Det andet argument er, at vi omgiver os mere og mere med skrappe og miljøskadelige midler. Når vi bruger sådanne stoffer, så er det vel, fordi det indebærer en eller anden fordel for os, fordi de løser en eller anden opgave for os på en bedre eller billigere måde, end vi ellers kunne have løst den opgave på, f. eks. et billigere eller et bedre vaskemiddel. Men hvad nytter det, at vi får en billig fordel at glæde os over, hvis affaldsstofferne eller biprodukterne ødelægger kloaksystemet eller koster det offentlige en masse penge og besvær med f. eks. rensesanlæggene?

Det er jo ikke blot forurenere, der skal betale, fabrikanten. Han skal nok klare sig med at få det givet videre. Det, det drejer sig om, er, at det er det forurenende stof, der skal betale. Vi skal have den fulde fremstillingspris på det forurenende stof frem, og til den fulde pris hører også prisen for oprydningen. Vi skulle nødig foregøgle os nogle tilsyneladende billige fordele, når vi måske

via de offentlige kasser betaler for dem et andet sted. Det er det andet argument, og jeg synes egentlig, at spørgsmålet er ganske relevant.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg fandt ikke, at der i det, der just blev sagt, lå et nyt spørgsmål til mig, men at spørgsmålet blev underbygget, og jeg finder derfor ikke grund til at tilføje noget til det, jeg sagde.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Annelise Gotfredsen: spm. nr. 103, 220 og 248.

Dohrmann: spm. nr. 189.

Glistrup: spm. nr. 198.

Bolvig: spm. nr. 212.

Jørgen Junior: spm. nr. 233.

H. C. Hansen: spm. nr. 234.

Keld Larsen: spm. nr. 235 og 241.

Maisted: spm. nr. 237.

Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 239 og 240.

Arentoft: spm. nr. 244.

Tang Sørensen: spm. nr. 245.

Alice Hedegaard: spm. nr. 246.

Mimi Jakobsen: spm. nr. 249.

Voigt: spm. nr. 151, 255 og 274.

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 257 og 258.

Birgit Fogh-Andersen: spm. nr. 260.

Inge Krogh: spm. nr. 263.

Til *handelsministeren* (18/10 78) af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Kan ministeren redegøre for de beskæftigelsesmæssige konsekvenser for oliebranchen ved indførelse af naturgas her i landet?«

(Spm. nr. 103).

Besvarelse (20/11 78):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

[Handelsministeren]

Den energipolitiske hovedmålsætning er at *reducere vor sårbarhed* med hensyn til energiforsyning og især vor afhængighed af olietilførslerne så hurtigt som muligt gennem opbygningen af et *flerstrengt energisystem*, herunder stræbe efter at udnytte indenlandske energikilder, og ved at *bremse væksten i energiforbruget*.

Denne opbygning af et flerstrengt energisystem og reduktion af væksten i energifor-

bruget vil påvirke udviklingen, herunder beskæftigelsen, i de enkelte energisektorer.

Oliebranchens Fællesrepræsentation (OFR) oplyser, at den samlede beskæftigelse ved forsyning, salg og distribution af olieprodukter (ekskl. coastertransporten) ved udgangen af 1977 er lige under 7.000 personer.

På basis af nogle af de store selskabers beskæftigelse skønner OFR følgende indekstal som udtryk for beskæftigelsesforløbet:

År:	1977	1976	1975	1974	1973	1972
Indeks:	100	105	108	116	125	130

Beskæftigelsen i oliebranchen var således ca. 30 pct. højere i 1972 i forhold til 1977.

Handelsministeriet har på basis af den i investeringsprogrammet af 16. maj 1978 reviderede energiplan bedt OFR skønne over de beskæftigelsesmæssige konsekvenser for oliebranchen ved gennemførelsen af denne plan. Tallene refererer til planen omkring år 1990.

OFR nævner i brev af 15. november 1978,

at den anførte energiplan skønnes i alt at medføre en nedgang i branchens beskæftigelse på 4.500-5.000 personer.

Om beregningsgrundlaget oplyser OFR følgende:

»Ved bedømmelsen af beskæftigelseseffekten har vi anvendt følgende nøgletal, der udtrykker beskæftigelsen i antal mandår pr. mill. Gcal:

	Spareplan	Kraftvarme	Naturgas	Sol, vind m. v.
Gasolie	50	100	100	75
Fuelolie	15	15	15	15

De forskellige nøgletal under »spareplan« og »kraftvarme«/»naturgas« reflekterer det forhold, at mandskabsanvendelsen dels er volumenrelateret, dels er kunderelateret. Energibesparelser berører i det væsentlige kun de volumenrelaterede mandskabsanvendelser, medens skift til kraftvarme eller naturgas også giver mulighed for at fjerne kun-

derelaterede mandskabsanvendelser. For »sol, vind m. v.« er skønnet et middeltal på 75.

På denne baggrund når vi frem til følgende nedgang i beskæftigelsen i oliebranchen udtrykt i antal helårsansatte personer som følge af den i Deres brev af 3. november 1978 skitserede energiplan:

	Spareplan	Kraftvarme	Naturgas	Sol, vind m. v.	Total
Gasolie	900	1.100	1.500	300	3.800
Fuelolie	135	90	180	15	420
I alt	1.035	1.190	1.680	315	4.220

Som kontrol har vi vurderet totalnedgangen i beskæftigelsen på grund af den skønnede nedgang i gasolieomsætningen på følgende måde:

En nedgang på 48 mill. Gcal svarer til et omsætningsfald på ca. 5,6 mill. m³ fyringsgasolie, hvilket svarer til et da manglende

dækningsbidrag på i alt ca. 780 mill. kr. med en skønnet lønandel på 5-600 mill. kr. Med den nuværende gennemsnitsløn når man et noget højere antal end i tabellen ovenfor.

Omsætningsnedgangen svarer til den nuværende årsomsætning, og på denne baggrund må skønnet over beskæftigelsesned-

[Handelsministeren]

gangen i tabellen ovenfor også anses som værende i underkanten. Det må erindres, at gasolieomsætningen er særlig mandskabs-tung.

For god ordens skyld skal det præciseres, at den skønnede beskæftigelseeffekt ikke omfatter raffinaderisektoren, den indenland-ske tankskibstransport eller underleverandø-
rer, for eksempel servicevirksomheder, her-
under oliefyrservice, entreprenørvirksomhe-
der m. m.

En energiplan som skitseret i Deres oven-
nævnte plan vil uundgåeligt få dybtgående
effekt på branchens struktur, og vi kan van-
skeligt se, at konsekvensen ikke vil være total
lukning af flere virksomheder i branchen
med deraf følgende gennemgribende og ikke
kun marginale virkninger på beskæftigelsen.«

Handelsministeriet finder, at den samlede
beskæftigelsesnedgang på 4.000–5.000 mand-
år skal ses i relation til beskæftigelsen ved
den såkaldte uregulerede udvikling af olie-
forbruget. OFR har ikke skønnet over udvik-
lingen i branchens beskæftigelse ved den ure-
gulerede udvikling – dvs. uden energiplan –
der ville være karakteriseret af et stigende
olieforbrug og hermed stigende beskæftigelse,
men hvor der formentlig fortsat ville kunne
gennemføres rationaliseringer.

Beskæftigelsesnedgangen i oliebranchen
vil delvis blive opvejet af en større beskæfti-
gelse i den løbende drift af kraftvarme- og
naturgasforsyningen, hvorfor nettonedgangen
vil blive betydelig mindre end de ovenfor
nævnte 4.000–5.000 mandår. Denne redukti-
on, der skyldes et mere rationelt energidistri-
butionssystem, finder sted på et tidspunkt,
hvor det ikke vil være rimeligt fortsat at re-
gne med arbejdsløshed. I øvrigt må det anta-
ges, at en væsentlig del af beskæftigelsesre-
duktionen i oliebranchen vil kunne overføres
til de øvrige energisektorer i takt med disses
opbygning.

Heroverfor står isoleringsforanstaltninger-
ne, opbygningen af kraftvarme- og naturgas-
systemet m. v., der vil kræve mange mand i
arbejde netop i en periode, der formentlig i
større grad vil være karakteriseret ved en vis
arbejdsløshed.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (7/11 78)
af:

Dohrmann (FP):

»Hvorledes vil regeringen undgå, at vær-
distigningsafgiften får den uheldige virkning,
at husejere, der lader deres hus forfalde og i
stedet anvender pengene og tiden til eksem-
peltvis udenlandsrejser, whisky og lignende,
præmierer, medens de, der bruger pengene
og fritiden til vedligeholdelse af deres ejen-
dom, straffes, fordi de nuværende teoretiske
skrivebordsvurderinger i almindelighed ikke
tager hensyn til ejendommens almene til-
stand, medens dette spiller en afgørende rolle
ved køb og salg mand og mand imellem?«

(Spm. nr. 189).

Begrundelse.

Der henvises til bladet *Ingeniøren* af 27.
oktober 1978, hvor enkelte af værdistignings-
afgiftens uheldige konsekvenser på udmærket
måde er sat under lup.

Besvarelse (22/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders
Andersen):

Både spørgeren og forfatteren af den arti-
kel i *Ingeniøren*, som han henviser til, går
åbenbart ud fra, at en ejendoms vedligehol-
delsestilstand ingen rolle spiller for den vur-
dering, som skal danne udgangspunkt for
den påtænkte værdistigningsskat.

Dette er ikke rigtigt.

I medfør af vurderingsloven lægges som
hovedregel en ejendoms tilstand på vurde-
ringsterminen til grund ved ansættelsen.

Det er endvidere fastsat, at vurderingen
foretages på grundlag af værdien i handel og
vandel. Det er derfor pålagt vurderingsmyn-
dighederne at søge oplysning om den enkelte
ejendoms jord, beliggenhed, bygninger, dis-
ses tilstand og om samtlige øvrige forhold,
som en fornuftig køber vil tage hensyn til.

En ejendoms vedligeholdelsestilstand vil
således indgå i vurderingen og påvirke denne
i op- eller nedadgående retning.

Det er klart, at en ejer ved gennem længe-
re tid at forsømme sin ejendom kan forringe
dens værdi så meget, at han ikke opnår en
afgiftspligtig fortjeneste ved salg af den og
dermed sparer værdistigningsskat. En sådan
fremgangsmåde forekommer ikke fornuftig
og kan være højst ubehagelig for den, der
bor i ejendommen. Jeg har også svært ved at
se ejerens interesse i at bære sig sådan ad, da

[Ministeren for skatter og afgifter]

den påtænkte værdistigningsskat kun inddrager en del af den afgiftspligtige værdistigning.

Til *arbejdsministeren* (8/11 78) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren kommentere oplysningen om, at Danmark, der har ca. 2 pct. af EFs befolkning, tegner sig for knap 3 pct. af EFs arbejdsløse og 10 pct. af de understøttelsesbeløb, der udbetales?«

(Spm. nr. 198).

Begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er følgende notits i Det ny Notat for 3. november 1978: Socialkommissær Vredeling har udtalt, at understøttelsen bør bruges til at fremme beskæftigelsen. I samme åndedrag påpegede han, at de ni nu udbetaler ca. 120 mia kr. om året i understøttelse.

Hele 10 pct. af understøttelsen går til arbejdsløse i Danmark, som ellers kun tegner sig for knap 3 pct. af EFs arbejdsløshedskø.

Besvarelse (21/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Det er en kendt sag, at det er forbundet med store vanskeligheder at foretage seriøse sammenligninger på internationalt plan på grund af bl. a. forskelle i lovgivning, administrativ praksis, anvendte definitioner etc. i de enkelte lande.

Man skal derfor udvise den største varsomhed med hensyn til at sammenligne statistiske opgørelser på et bestemt område, idet forståelsen og bedømmelsen af de talmæssige opgørelser kun kan opnås ved nærmere redegørelser for, hvilke begreber og afgrænsninger der anvendes i de af de enkelte lande anvendte statistikker.

En redegørelse for disse forhold kompliceres, når der som i det foreliggende tilfælde foretages sammenstillinger af talmæssige opgørelser, der er vildledende eller direkte forkerte. Det er således ikke korrekt, når det i spørgsmålet og begrundelsen for spørgsmålet anføres, at 10 pct. af arbejdsløshedsydelse, der udbetales inden for EF, går til danske arbejdsløse.

Den procentsats på 10, der er nævnt, svarer imidlertid til den andel, der i Danmark anvendes til arbejdsløshedsydelse af de samlede danske sociale ydelser. Det kan oplyses, at for samtlige EF-lande under ét udgør denne andel 4,3 pct., men der er tale om meget store variationer mellem de enkelte lande.

Til belysning af hele dette komplicerede område skal jeg blot fremhæve nogle enkelte forhold, der har stor betydning ved sammenligninger på det sociale område mellem de enkelte lande inden for EF.

Kredsen af personer, der betragtes som arbejdsløse og er berettiget til arbejdsløshedsydelse, er videre i Danmark end i andre lande. Endvidere kan peges på, at ydelser til arbejdsløse i andre lande i videre omfang end herhjemme ydes under andre poster på de sociale budgetter, f. eks. som følge af tidsmæssige begrænsninger i retten til at modtage arbejdsløshedsydelse.

Som eksempel på ydelser, der herhjemme rubriceres som arbejdsløshedsydelse, men i andre lande konteres anderledes, kan nævnes ydelser i tilfælde af afbrudt beskæftigelse (f. eks. ved vejrligsarbejdsløshed inden for byggeriet). I Forbundsrepublikken Tyskland opføres ydelser af denne art under »arbejdsformidling« i stedet for under »arbejdsløshed«.

At Danmark i øvrigt i forhold til de øvrige EF-lande har et højt niveau for dækning af indkomsttab under arbejdsløshed, er vel ikke unaturligt i betragtning af, at vi har det højeste bruttonationalprodukt pr. erhvervsaktiv.

Et højt ydelsesniveau ses heller ikke at være i modstrid med bestræbelserne for at fremme beskæftigelsen. Det fremgår tværtimod af intentionerne bag beskæftigelsesplanen, at synspunktet om at substituere arbejdsløshedsydelsen med beskæftigelsesfremmende ydelser har været et fremherskende træk. En forstærket indsats til arbejdsløshedsbekæmpelse vil imidlertid kun i begrænset omfang fremgå af de sociale budgetter.

Til *arbejdsministeren* (9/11 78) af:

Bolvig (RV):

»Vil ministeren iværksætte en undersøgelse af de mange overtrædelser og påståede overtrædelser af forskellige arbejdsmarkedslove, der har fundet sted i forbindelse med børns aftenarbejde i Hirtshals?«

(Spm. nr. 212).

[Bolvig]

Begrundelse.

I Hirtshals er bl. a. arbejderbeskyttelsesloven blevet overtrådt ved børns aftenarbejde med rensning af netop landede fisk.

Det hævdes, at arbejdsformidlingen ikke er i stand til at anvise fornøden arbejdskraft trods 233 anmeldte ledige SID-medlemmer, medens andre påstår, at fiskeriforeningen begår overenskomstbrud.

Besvarelse (20/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

I begrundelsen til spørgsmålet har hr. Bolvig bl. a. anført, at det hævdes, at arbejdsformidlingen ikke er i stand til at anvise fornøden arbejdskraft trods 233 anmeldte ledige SID-medlemmer.

I den anledning har jeg undersøgt arbejdsformidlingens muligheder for at fremskaffe arbejdskraft til rensning af fisk i Hirtshals samt fået forelagt en redegørelse fra arbejdsformidlingskontoret i Hjørring vedrørende den anvisning, som fandt sted til det pågældende arbejde først i november. Det kan oplyses,

at der, bortset fra nedenfor nævnte dage 7. og 8. november, ikke tidligere har været rettet henvendelse til arbejdsformidlingen om at skaffe arbejdskraft til rensning af fisk. Baggrunden herfor er, at der altid står unge mennesker og venter på kajen, parate til at påbegynde arbejdet,

at arbejdsformidlingskontoret i Hjørring den 7. november mellem kl. 11 og 12 modtog ordre på 9 mand med mødetid på havnen kl. 15 og kl. 16. Anvisningen blev herefter straks foretaget ved udbringning af anvisningskort til de pågældendes bopæl. Af de anviste var der imidlertid kun 2, som mødte og gjorde deres arbejde færdigt. De øvrige enten udeblev eller forlod arbejdet, inden det var tilendebragt. Den 8. november modtog kontoret ordre på 5 mand, som skulle møde inden 1 time. På grund af den korte tidsfrist kunne arbejdsformidlingen ikke effektuere denne ordre.

Hertil vil jeg knytte den kommentar, at fremgangsmåden var ny for alle implicerede parter, men at resultatet af anvisningen må antages at blive bedre, såfremt der etableres et samarbejde mellem fiskeskipperne og ar-

bejdsformidlingen, og specielt hvis skipperne indtelefonerer deres ordre i god tid.

Endvidere har hr. Bolvig i begrundelsen anført, at det påstås, at fiskeriforeningen begår overenskomstbrud. Hertil skal jeg bemærke, at såfremt en af parterne i et overenskomstforhold påstår, at den anden part har overtrådt en bestemmelse i overenskomsten, er dette et spørgsmål, der alene behandles ad fagretlig vej, dvs. i dette tilfælde af arbejdsretten, jfr. arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 2. I øvrigt fremgår det ikke af de avisudklip, jeg har set, at SID skulle have påstået, at fiskeriforeningen har begået overenskomstbrud i forbindelse med anvendelsen af børnene til natarbejde.

Om den stedfundne overtrædelse af arbejdsmiljøloven kan det kort oplyses, at direktoratet for arbejdstilsynet i skrivelse af 14. november 1978 til SID har tiltrådt kredsens afgørelse, der som bekendt gik ud på en indskærpelse af de gældende regler vedrørende beskæftigelse af børn under 15 år samt en klassificering af det pågældende arbejde som lettere erhvervsmæssigt arbejde.

Til *miljøministeren* (10/11 78) af:

Annelise Gottfredsen (KF):

»Vil ministeren sørge for, på samme måde som det er sket med redegørelsen om de mulige konsekvenser af en Barsebäckulykke, at der gennemføres en undersøgelse af, hvilke forøgede miljø-, ulykkes- og helsemæssige risici der kan blive påført befolkningen ved den forøgede anvendelse af kul og brændselsolie, der vil blive nødvendig ved fortsat udskydelse af indførelsen af kernekraft i Danmark?«

(Spm. nr. 220).

Begrundelse.

Ifølge en række nyere udenlandske rapporter er de totale risici i form af miljøforurening, ulykker og helseskader for befolkningen betydelig mindre ved anvendelse af kernekraft end ved andre energikilder, der kan benyttes til fremstilling af elektricitet. Især kul og tung brændselsolie, der er hovedalternativerne til atomkraft, skulle medføre alvorlig luftforurening, og kulfyring skulle medføre mellem 10 og 1000 gange flere dødsfald for samme producerede elmængde. Den for-

[Annelise Gottfredsen]

holdsvi mindre viden, man har om risiciene ved andre energikilder, gør det ikke mindre nødvendigt at kunne stille risiciene ved atomkraften op mod risiciene ved at skulle erstatte atomkraften med andre energikilder. Ligesom befolkningen bliver rigeligt oplyst om de mulige risici ved atomkraft, må befolkningen og beslutningstagerne have krav på at kende den pris i form af forurening, ulykker og helbredsskader, som man kan komme til at betale ved fortsat udskydelse af indførelsen af kernekraft.

Besvarelse (22/11 78):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Den redegørelse, som miljøstyrelsen har udarbejdet om mulige konsekvenser af en Barsebäckulykke, blev udarbejdet på anmodning fra den tidligere miljøminister efter modtagelsen af et åbent brev af 4. april 1978 fra OOA. I dette brev henvistes til nye og afgørende oplysninger, som efter OOAs opfattelse var fremkommet om Barsebäckværket. Ministeren anmodede miljøstyrelsen om at kommentere disse oplysninger, hvilket skete med redegørelsen.

Redegørelsen belyser således nogle af de sundhedsmæssige konsekvenser, der under bestemte forudsætninger kan blive følgen af et uheld på Barsebäckværket.

Med hensyn til undersøgelse af de miljømæssige risici, der kan blive påført befolkningen ved øget anvendelse af kul og brændselsolie, kan der bl. a. henvises til miljøministeriets energiforskningsprogram fra april 1977. I dette program indgår bl. a. en større undersøgelse af, hvilken virkning en øget kulanvendelse i kraftværker vil få på luftkvaliteten, både i lokal og regional sammenhæng. Undersøgelsen, hvis resultater forventes at foreligge i sommeren 1979, har bl. a. til formål at belyse, hvilken virkning en øget kulanvendelse vil få på bl. a. balancen mellem partikelindholdet og svovldioxydkoncentrationen i luften.

Resultaterne af denne undersøgelse skulle gerne bidrage til en afklaring af, hvorvidt der skal fastsættes ændrede retningslinier – evt. normer – for begrænsning af luftforurening fra kulfyrede kraftværker. Resultaterne vil endvidere kunne påvirke det endelige lokaliseringsudvalg i den videre udbygning af

kraftvarmeværker ud fra en vurdering af hensyn til luftkvaliteten.

Miljøstyrelsen har oplyst, at undersøgelsen *ikke* vil omfatte en vurdering af de ulykkes- og helsemæssige risici som følge af den øgede anvendelse af kul. En sådan vurdering anser miljøstyrelsen det ikke for muligt at opstille.

Miljøstyrelsen begrundede dette med, at de foreliggende oplysninger og data på mange punkter stadig er mangelfulde og for en dels vedkommende ikke baseret på videnskabeligt fuldt underbyggede undersøgelser, ikke mindst når det gælder de sundhedsmæssige virkninger. Dette hænger bl. a. sammen med, at de sundhedsmæssige virkninger ofte først mærkes efter så lang tid, at det er vanskeligt at påvise sammenhængen mellem årsag og virkning.

Endvidere eksisterer der ikke noget entydigt fastlagt sammenligningsgrundlag for virkninger af forskellig art. F. eks. kan dødelige sygdomstilfælde med lang latenstid (kræft) ikke uden videre sammenlignes med kroniske ikke-dødelige sygdomstilfælde (luftvejs- og kredsløbssygdomme).

Miljøstyrelsen har i den forbindelse henvist til rapporten »Luftkvalitet og sygelighed«, som miljøstyrelsen og sundhedsstyrelsen har udsendt juni 1978, og hvori det bl. a. om undersøgelse af sammenhængen mellem luftkvalitet og sygelighed siges:

»Med de forureningsniveauer i udemiljøet, der kendes i Danmark, kan man som nævnt ikke forvente at få statistisk pålidelige resultater fra mere omfattende undersøgelser. Derimod kan det ikke udelukkes, at underbyggede resultater vil kunne opnås ved mere lokale, afgrænsede *undersøgelser af specielle kvarterer eller områder* med allerede erkendte miljøproblemer. Sådanne stærkt målrettede undersøgelser, for eksempel omkring bestemte virksomheder, vil dog være særdeles bekostelige og teknisk komplicerede. De vil kræve etablering af et tætmasket, særligt opsat målenet suppleret med en intensiv undersøgelse af befolkningen med sociologisk orienterede interviewundersøgelser og eventuelt supplerende biokemisk-fysiologiske undersøgelser.«

Jeg kan i øvrigt oplyse, at man i regeringen drøfter et oplæg til en undersøgelse af de miljømæssige følgevirkninger af en øget anvendelse af kul i mellemstore anlæg, dvs.

[Miljøministeren]

mindre kraftværker og fjernvarmecentraler samt større industrielle anlæg.

Bliver en sådan undersøgelse gennemført, vil den bl. a. kunne give en teknisk-økonomisk analyse af de miljømæssige konsekvenser ved overgang til kulfyring i de nævnte mellemstore anlæg.

Til *socialministeren* (13/11 78) af:

Jørgen Junior (FP):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at forbedre behandlingen af ældre på plejehjem?«

(Spm. nr. 233).

Begrundelse.

Efter selv i den senere tid at have modtaget henvendelser fra pårørende til plejehjemspatienter samt 12.11.1978 at have læst Politiken står det klart, at forholdene på plejehjemsområdet slet ikke modsvarer de ønsker om en social og menneskelig sikring af nogle af de medborgere, der har allermest brug for, at samfundet lever op til sine pligter.

Det er også blevet min opfattelse, at behandling med smertestillende præparater for patienter på plejehjem bør være en ret, hver enkelt patient kan påberåbe sig helt efter eget ønske. Skulle dette medføre afhængighedsforhold, er dette så klart at foretrække fremfor, at de pågældende svage plejehjemsbeboere skal lide og, som det sker nu, have disse lidelser trukket i langdrag. Der må vises plejehjemspatienterne så megen respekt, at det er deres egne ønsker, der er afgørende for, hvilken behandling der skal gives.

Jeg skal opfordre ministeren til omgående at tage initiativ til fordomsfrit at nyvurdere situationen på området, således at en redegørelse med forslag til ændringer tilgår folketinget i løbet af ganske kort tid. Jeg håber, ministeren er enig i, at det i folketinget vil være tiltrængt med en debat på basis af denne redegørelse.

Skulle ministerens svar – mod forventning – være negativt, må det forventes, at der i stedet anmodes om en forespørgselsdebat.

Besvarelse (20/11 78):

Socialministeren (Erling Jensen):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises dels til nogle henvendelser, som spørgeren har modtaget fra pårørende til beboere i plejehjem, og dels til en artikel i Politiken den 12. november 1978.

De klager, som spørgeren personligt har modtaget, har jeg ikke fået forelagt, og jeg er derfor afskåret fra at tage stilling til dem.

For så vidt spørgeren henviser til artiklen i Politiken den 12. november 1978 vedrørende bl. a. brug af smertestillende medicin over for plejehjemsbeboere skal jeg oplyse, at folketingets socialudvalg i en skrivelse af 13. november 1978 har bedt om indenrigsministerens og sundhedsstyrelsens kommentarer til overlæge, dr. med. Halfdan Leføynes udtalelser i denne artikel, specielt med hensyn til brug af smertestillende medicin over for plejehjemspatienter.

Da spørgsmålet om de sundhedsmæssige forhold på plejehjemmene – herunder spørgsmålet om anvendelse af medicin – ikke kan besvares uden en vurdering fra sundhedsmyndighederne, må jeg henvise spørgeren til at afvente indenrigsministerens svar til socialudvalget.

Nu har spørgsmålet formentlig et videre sigte end specielt anvendelse af medicin på plejehjem, og jeg skal derfor henvise til de svar, jeg har givet til henholdsvis hr. Kaj Poulsen (spørgsmål nr. 173) og fru Lilli Gyldekilde (spørgsmål nr. 169).

I disse svar har jeg redegjort for kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse over for plejehjemmene i kommunen, og jeg har oplyst, at socialministeriet har bedt socialstyrelsen om at foretage et rundspørge til kommunerne med henblik på at belyse, hvorledes tilsynsforpligtelsen nærmere administreres. Jeg oplyste i denne forbindelse videre, at resultatet af dette rundspørge til kommunerne, sammenholdt med de erfaringer, som kan udledes af konkrete sager, vil indgå i overvejelserne af, om der måtte være videre at foretage fra centralt hold på dette område.

Der er således taget initiativ til en undersøgelse af området, og jeg kan yderligere oplyse, at jeg har bedt socialstyrelsen om at tilrettelægge undersøgelsen således, at der hurtigt kan fremskaffes nogle oplysninger, som kan give grundlag for et foreløbigt overblik over problemet.

Til *arbejdsministeren* (13/11 78) af:

[H. C. Hansen]

H. C. Hansen (FP):

»Vil ministeren bekræfte eller afkræfte påstanden om, at to kvinder på henholdsvis 44 og 48 år, der i årevis har arbejdet på et bageri, er blevet jaget på hårdt skovarbejde med trussel om karantæne fra arbejdsløhedskassen, hvis de sagde nej?«

(Spm. nr. 234).

Begrundelse.

Jeg henviser til artikel i B.T. for lørdag den 11. november 1978 med overskriften »Kvinder uden job sat på skovarbejde«.

Besvarelse (21/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Gennem arbejdsdirektoratet er der indhentet en udtalelse fra AF i Ålborg, som oplyser, at det omtalte arbejde er iværksat i henhold til afsnit III a, »Særlige foranstaltninger til beskæftigelse af arbejdsløse«, § 97 a, i lov om arbejdsformidling og arbejdsløhedssikring m. v. og er benævnt E 13-93/78, »Udtynding i unge bevoksninger, oprydning i kulturer, ophugning af spor og efterplantning m. m. i Klitgaard plantage, Vestbjerg bakker«.

Foranstaltningens ledelse har over for arbejdsformidlingskontoret givet udtryk for, at arbejdet ved foranstaltningen er velegnet for både kvinder og mænd, idet en del af arbejdet må betegnes som lettere arbejde.

Under hensyn hertil og til, at der er forholdsvist få beskæftigelsesforanstaltninger, der er egnede for kvinder, samt til, at det ifølge arbejdsministeriets cirkulære af 29. juni 1971 er tanken, at de ekstraordinære foranstaltninger skal have det sigte at bevare eller genoptræne arbejdsevnen, har arbejdsformidlingen – efter forudgående drøftelse med Bageri-, Konditori- og Mølleriarbejderens Arbejdsløshedskasses Ålborg afdeling – henvist de pågældende kvinder til arbejdet, som skønnes at ville vare 5-6 uger.

For så vidt angår tilknytningen til bagerifaget kan det oplyses, at de pågældende efter de foreliggende oplysninger ikke er faglærte, og at den ene har været beskæftiget på et småkagebageri fra 1.9.1968 til 22.12.1976 for derefter at have været uafbrudt tilmeldt som ledig ved AF, bortset fra en ferie- og syg-

domsperiode fra 4.7. til 3.10.1977. Den anden har tidligere været beskæftiget som servitrice i 5 år og påbegyndte arbejde ved samme småkagebageri den 1.6.1977, hvor hun blev indmeldt i arbejdsløhedskassen. Dette arbejde ophørte den 20.12.1977, hvorefter hun – bortset fra 3 ugers ferie – uafbrudt har været tilmeldt som ledig.

Det kan endvidere nævnes, at der ikke fra arbejdsformidlingen er fremsat nogen trussel om karantæne ved henvisningen – alene af den grund, at spørgsmålet ikke har været på tale, men også fordi arbejdsformidlingen ifølge loven ikke kan idømme ledige arbejdsløhedskassemedlemmer karantæne.

Det kan oplyses, at repræsentanter fra arbejdsformidlingen den 14.11.1978 besøgte arbejdspladsen på grundlag af den i spørgsmålets begrundelse nævnte avisartikel fra B.T. lørdag den 11.11.1978. Man havde herunder en samtale med foranstaltningens ledelse og de pågældende kvindelige medlemmer, som gav udtryk for, at de var blevet informeret om – af foranstaltningens ledelse – at det arbejde, de ikke mente at kunne klare, skulle de lade ligge.

Begge de henviste gav udtryk for, at de ville fortsætte med arbejdet, indtil dette var fuldført i løbet af en uges tid.

Arbejdsformidlingen skønnede endvidere, at det omhandlede arbejde, der for kvindernes vedkommende hovedsageligt bestod i fjernelse af småvækst, buske og unge bevoksninger, kunne betegnes som »lettere arbejde«, som måtte anses for at være egnet til at bevare og genoptræne arbejdsevnen.

De henviste kvinder blev gjort opmærksom på, at hvis arbejdet var for hårdt, kunne de henvende sig til foranstaltningens ledelse og meddele, at de ikke kunne klare arbejdet, hvilket arbejdslederen blev underrettet om.

Det ene medlems bemærkninger om erhvervsmæssige begrænsninger i forbindelse med helbredet har *ikke* været oplyst over for arbejdsformidlingen, men man har i forbindelse med den personlige samtale på beskæftigelsesforanstaltningen drøftet de arbejdsmæssige fremtidsudsigter og var enige om, at pågældende – når arbejdet er afsluttet – kontakter arbejdsformidlingen, dels for at tilmelde sig på ny som ledig arbejdssøgende og dels for at planlægge et uddannelsesforløb for den pågældende person, således at det

[Arbejdsministeren]

eventuelt kan blive muligt at skifte arbejdsområde.

Sluttelig skal det bemærkes, at der i området i flere perioder har været beskæftiget kvindelige arbejdsløshedskassemedlemmer ved arbejder af tilsvarende karakter.

Arbejdsministeriet kan henholde sig til disse oplysninger.

Til *handelsministeren* (13/11 78) af:

Keld Larsen (VS):

»Hvilke lovgivningsmæssige og forvaltningsmæssige hindringer gør sig gældende ved udnyttelsen af vedvarende energikilder?« (Spm. nr. 235).

Begrundelse.

Fra tid til anden hører man fortalt, at forsøg på at etablere anlæg til udnyttelse af vedvarende energi bliver standset eller besværliggjort af diverse myndigheder, idet den eksisterende lovgivning ikke er indrettet på at fremme udnyttelsen af vedvarende energi. Det kan for eksempel være, at en solfanger forbydes på et tag på grund af spejlreflekser fra glassene, eller at udnyttelsen af halm i halmfyr gøres økonomisk ufordelagtig ved, at værdien af brændselet skal beskattes.

Der ønskes derfor en samlet oversigt samt en indholdsmæssig beskrivelse af lovgivning, bekendtgørelser m. v., der har betydning for udnyttelsen af vedvarende energikilder.

Besvarelse (22/11 78):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Med henvisning til § 20 i folketingets forretningsorden vil jeg indskrænke min besvarelse til at give følgende faktuelle oplysninger:

Følgende love og bekendtgørelser vil have betydning i forbindelse med udnyttelsen af vedvarende energikilder:

1. Boligministeriets bekendtgørelse nr. 530 af 25. oktober 1976 af byggelov nr. 323 af 26. juni 1975 med de ændringer, der følger af lov nr. 223 af 28. april 1976.

2. Bygningsreglement 1977.

3. Lov nr. 287 af 26. juni 1975 om kommuneplanlægning.

4. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 595 af 15. december 1976 om supplerende regler i medfør af lov om kommuneplanlægning.

5. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 494 af 19. september 1975 af lov nr. 315 af 18. juni 1969 af lov om by- og landzoner med senere ændringer.

6. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 520 af 1. oktober 1975 af lov nr. 314 af 18. juni 1969 om naturfredning med senere ændringer.

7. Lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse.

8. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 176 af 29. marts 1974 om godkendelse af særligt forurenende virksomheder.

9. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 170 af 29. marts 1974 af reglement om miljøbeskyttelse.

10. Lov nr. 681 af 23. december 1975 om arbejdsmiljø.

Af andre forhold, der kan have betydning for udnyttelsen af vedvarende energikilder, kan nævnes:

1. Kontraktforhold vedrørende såvel kommunale som private fjernvarmeværker.

2. Danske Elværkers Forenings vejledende tilslutningsbetingelser for elproducerende kraftanlæg under 500 kW.

Ud over ovennævnte gælder det – som fremhævet af spørgeren – at beskatning af forbrug af egne produkter kan komme på tale i forbindelse med visse vedvarende energikilder.

Afgrænsningen af, hvorvidt en given lov eller bekendtgørelse har væsentlig eller kun marginal relation til vedvarende energikilder, beror på et skøn, og ovennævnte liste kan nødvendigvis ikke anses for fuldstændig dækkende for de mange forskellige anvendelser, man kan tænke sig, af de vedvarende energikilder.

Til *finansministeren* (14/11 78) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at der til afløsning af fire tidligere optagne lån i udlandet til et samlet beløb af 1.235 mill. US \$ er en provision på 9/16 pct. til dem, der stod for ovennævnte lånearrangementer?«

(Spm. nr. 237).

Begrundelse.

Det er væsentligt at fremhæve, at første års rentegevinst opluges af provisionen til

[Maisted]

dem, der stod i spidsen for lånearrangementerne.

Besvarelse (21/11 78):

Finansministeren (Heinesen):

Ved forhandlingerne om samlet forlængelse og nedsættelse af overrenten på fire tidligere optagne lån i udlandet med en restgæld på i alt 1.235 mill. \$ har finansministeriet accepteret at betale en provision til bankerne på 9/16 pct.

Beløbet skal betales senest 30 dage efter underskrivelsen af aftalen, der vil finde sted den 1. december d.å.

Betaling af en sådan provision er et normalt led i lånebetingelserne og forhandles i sammenhæng med andre betingelser. Provisionen i forbindelse med den aktuelle genforhandling er således, bl. a. under hensyn til, at der er tale om en ændring af løbende arrangementer, 3/16 pct. lavere end ved indgåelsen af nye aftaler om denne type lån.

Provisionens størrelse kan i øvrigt ikke sættes i relation alene til det første års rentebesparselse, men til den samlede rentebesparelse for lånet kombineret med opnåelsen af en gennemsnitlig løbetidsforlængelse på 2¾ år.

Til statsministeren (14/11 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil statsministeren fjerne den uklarhed, der er opstået om, hvorvidt socialdemokratiet og venstre ønsker, at reglerne om værdistigningsafgift skal have tilbagevirkende kraft?«
(Spm. nr. 239).

Begrundelse.

Ifølge dagspressen går ministeren for skatter og afgifter ind for, at værdistigningsafgiften skal gælde med tilbagevirkende kraft fra en dato, der endnu ikke kendes. Dette skaber en voldsom usikkerhed omkring alt køb og salg af fast ejendom. Senest har formanden for folketingets skatte- og afgiftsudvalg i dagbladet Aktuelt givet udtryk for, at det ikke er realistisk at give loven tilbagevirkende kraft. Ingen kan være interesseret i uklarhed om dette spørgsmål, hvorfor jeg håber, at statsministeren kan sætte tingene på plads.

Besvarelse (17/11 78):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Regeringens opfattelse med hensyn til værdistigningsafgiftens ikrafttrædelsestidspunkt vil fremgå af lovforslaget, når det bliver fremsat i folketinget.

Til statsministeren (14/11 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Kan statsministeren bekræfte, at befolkningen kan slippe for værdistigningsafgiften, hvis lønmodtagerorganisationerne kommer igennem med tilstrækkelig store krav ved overenskomstfornyelsen?«

(Spm. nr. 240).

Begrundelse.

Ifølge de oplysninger, der er tilgængelige for offentligheden, vil værdistigningsafgiften på fast ejendom kun blive gennemført, hvis arbejdsmarkedets parter ved overenskomstfornyelsen holder sig inden for en beskeden ramme.

De hidtidige udspil fra lønmodtagerorganisationerne viser, at man er indstillet på at ville opnå væsentlige forbedringer for medlemmerne, hvilket – set fra lønmodtagernes synspunkt – vil rumme den ekstrafordel, at man slipper for at blive belønnet med værdistigningsafgiften.

Lønmodtagerne vil ligesom alle andre blive stærkt belastede af den mangedobling af det samlede ejendomsskatteprovenu, som værdistigningsafgiften medfører. Det er derfor vigtigt, at der – allerede mens overenskomstforhandlingerne foregår – er fuldstændig klarhed over regeringens hensigter. LO-medlemmerne har ret til at få at vide, hvor store krav de skal igennem med for at kunne slippe for den belønning, regeringen tiltænder dem, hvis de viser løntilbageholdenhed.

Jeg håber derfor, at statsministeren vil vise offentligheden – og folketinget – den imødekommethed så præcis som muligt at redegøre for regeringens hensigter, gerne ved angivelse af de overenskomstrammer, der skal overskrides, for at LO-medlemmerne kan være sikre på, at regeringen opgiver sit ønske om en værdistigningsafgift.

Besvarelse (17/11 78):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

Jeg har allerede i besvarelse af spørgsmål nr. 3 fra hr. Jørgen Jensen (folketingets forhandlinger sp. 93-95) og af spørgsmål nr. 35 fra hr. Niels Helveg Petersen (folketingets forhandlinger sp. 432-436) udtalt mig om sammenhængen mellem værdistigningsafgift og indkomspolitik.

Jeg skal henvise til de nævnte besvarelser.

Til *boligministeren* (14/11 78) af:

Keld Larsen (VS):

»Kan ministeren oplyse, hvem der er berettiget part til at rejse retssag om en formodet ulovlig tinglysning af en ejerlejlighedsudstyknings, herunder om de hidtidige lejere, kommunens boligsøgende, ejerlejlighedskøberne, kommunen og boligministeriet er berettiget part i en sådan sag?«

(Spm. nr. 241).

Begrundelse.

Der er forekommet – og forekommer stadig – en masse tilfælde af ejerlejlighedsudstyknings, der ville være al mulig grund til at få prøvet ved en domstol. Borggården i Randers blev udstykket i klar modstrid med de betingelser, boligministeriet har hævdet gyldigheden af. Mange andre udstyknings sker efter ombygninger uden byggetilladelse og dermed tilbidsættelse af hensigtsmæssighedsbedømmelsen. Atter andre ved overtrædelse af tilbidsbestemmelser eller andet. Endvidere kan der – trods ombudsmandens svar på VS' klage – tænkes den situation, at udstykning af ejendomme opført af almennyttige boligselskaber bliver tinglyst, hvilket efter VS' opfattelse er i strid med loven.

I alle disse tilfælde henvises der til, at det må komme an på en domstolsafgørelse. Imidlertid ser det ud til, at det i bedste fald er usikkert, om de, der har den mest kontante interesse i at få en sådan tinglysning omstødt, vil kunne betragtes som berettiget til at anlægge en sådan sag. I hvert fald har ministeriet tidligere over for en beboergruppe betvivlet dette. Og hvem andre end de nuværende og potentielle fremtidige lejere har en åbenbar interesse i at forhindre udstykning? I hvert fald næppe køberne af de udstykkede lejligheder.

Derfor ønsker vi afklaret, hvor ministeriet står i dette spørgsmål. Den hidtidige hold-

ning har bestået i, at nok skal visse krav være opfyldt, men i øvrigt skal der ikke kunne ske noget som helst, hvis der udstykkes, uden at kravene er opfyldt.

Besvarelse (22/11 78):

Boligministeren (Erling Olsen):

Da spørgsmålet vedrører processuelle regler, har boligministeriet anmodet justitsministeriet om en udtalelse.

Det af justitsministeriet udarbejdede notat vedlægges i kopi.

Bilag.

JUSTITSMINISTERIET

København, den 22. november 1978.

Notat vedrørende

et til boligministeren stillet spørgsmål (nr. 241) om sagsanlæg i forbindelse med udstykning af ejerlejligheder.

Spørgsmålet er en fortsættelse af to tidligere spørgsmål (nr. 632 og 635) om opdeling af ejendommen Borggården, Randers, i ejerlejligheder.

Efter tinglysningsreglerne har tinglysningsdommeren pligt til at lade en anmeldelse om opdeling af en ejendom i ejerlejligheder tinglyse, når den fornødne attestation af, om betingelserne for opdeling er opfyldt, foreligger.

Et eventuelt søgsmål mod tinglysningsdommeren til anfægtelse af tinglysningen af anmeldelsen vil derfor efter justitsministeriets opfattelse ikke kunne føre til, at tinglysningen annulleres.

Spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne for udfærdigelsen af landinspektørens attestation har været til stede, må efter justitsministeriets opfattelse kunne afklares ved et civilt søgsmål.

Hvorvidt den i spørgsmålet nævnte kreds af personer kan siges at have søgsmålskompetence i en sådan retssag, må afgøres i hvert tilfælde efter en vurdering af, om de pågældende kan antages at have en retlig interesse i retssagens udfald. Denne vurdering henhører under domstolens afgørelse, i hvilken forbindelse det blandt andet vil blive tillagt be-

[Boligministeren]

tydning, i hvis interesse de pågældende bestemmelser er fastsat.

Til *økonomiministeren* (15/11 78) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at CPR-numre slettes i Danmarks Statistiks sociale register umiddelbart efter, at de statistiske beregninger for et år er foretaget?«
(Spm. nr. 244).

Begrundelse.

Det er meget vigtigt for EDBs fremtid, at der ikke opstår mistillid i befolkningen til EDB-registre med de tilhørende samkøringsmuligheder. Såfremt CPR-numrene slettes efter, at de statistiske beregninger vedrørende de sociale registre er tilendebragt, vil det – såfremt Danmarks Statistik snarest derefter på ministerens ansvar udsender meddelelse om sletning af CPR-numrene, hvorved samkøring med andre registre forhindres – være af overordentlig stor positiv virkning i befolkningen.

Besvarelse (20/11 78):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Idet jeg i øvrigt henviser til de udførlige redegørelser vedrørende sagen, som er givet i forbindelse med svar på en række tidligere spørgsmål, skal jeg fremhæve, at det som et led i sikkerhedsforanstaltningerne på et tidligt tidspunkt blev besluttet, at CPR-numrene ved en såkaldt kryptering udskiftes med en hemmelig kode. Denne ordning indebærer i praksis den samme sikkerhed som en fuldstændig fjernelse af identifikationerne, samtidig med at forbindelsen til følgende års statistikindberetninger bevares. Dette er nødvendigt, dels fordi allerede indberettede oplysninger ikke genindberettes, dels fordi man herved kan konstatere, i hvilken grad det er den samme personkreds, som til stadighed har behov for ydelser i henhold til bistandsloven og andre sociale ordninger.

Til *indenrigsministeren* (15/11 78) af:

Tang Sørensen (FP):

»Kan et socialudvalg i en kommune ved en flertalsafgørelse forhindre, at et medlem får lov til at få en konkret sag på dagsorde-

nen til det ordinære byrådsmøde, når det ikke drejer sig om et persons spørgsmål, men et spørgsmål, som har almen interesse?«
(Spm. nr. 245).

Begrundelse.

Den konkrete sag, der henvises til, drejer sig om at indføre central pladsanvisning i henhold til bistandslovens § 72 vedrørende daginstitutioner.

Besvarelse (21/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at den konkrete sag, det pågældende medlem af det sociale udvalg ønskede drøftet i kommunalbestyrelsen, var en i udvalget behandlet sag om indførelse af central pladsanvisning til kommunens daginstitutioner.

Spørgsmålet kan derfor besvares ved at henvise til 2 lovbestemmelser, nemlig § 23 i lov om kommunernes styrelse og § 72 i lov om social bistand.

Ifølge den kommunale styrelseslovs § 23 kan ethvert medlem af et udvalg standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Ifølge bistandslovens § 72 træffes bestemmelse om optagelse i en daginstitution af det sociale udvalg.

Der er ved den nævnte bestemmelse i bistandsloven tillagt det sociale udvalg en selvstændig, dvs. af kommunalbestyrelsen uafhængig kompetence, og udvalgets beslutninger inden for dette område kan derfor ikke i medfør af den kommunale styrelseslovs § 23 indbringes til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Til *socialministeren* (15/11 78) af:

Alice Hedegaard (DR):

»Finder ministeren det rimeligt, at sygesikringen kun giver tilskud til 5 kiropraktiske behandlinger + 1 røntgenbillede, eller skal disse restriktioner kun gælde i den 2-årige forsøgsperiode?«

[Alice Hedegaard]

(Spm. nr. 246).

Begrundelse.

Da 5 behandlinger i mange tilfælde ikke er nok for handicappede og kronisk syge, var det ønskeligt, at kiropraktisk behandling sidestilledes med almindelig lægehjælp. Specielt har dette betydning for de mennesker, der ingen hjælp har kunnet hente hos lægerne, og som har opnået gode resultater hos kiropraktorerne. For disse mennesker er det en stor økonomisk belastning selv at skulle afholde udgifterne til kiropraktorbehandlinger. Til gengæld bliver disse patienters lægebesøg færre og deres medicinforbrug mindre, og dermed skulle det ingen ekstra udgifter give for sygesikringen.

Besvarelse (22/11 78):

Socialministeren (Erling Jensen):

1. Sygesikringsoverenskomsten om kiropraktisk behandling trådte i kraft den 1. april 1978.

Dette var senere end ventet, og det var således ikke muligt at indsamle tilstrækkelige erfaringer til den påtænkte revision i dette folketingsår af sygesikringslovens bestemmelse om kiropraktisk behandling. Revisionen blev derfor ved lov af 1. november 1978 om ændring af sygesikringsloven udskudt til 1980-81.

2. I kiropraktoroverenskomsten har parterne (Sygesikringens Forhandlingsudvalg og Dansk Kiropraktor-Forening) aftalt, at der inden for en 12 måneders periode kan ydes tilskud til 5 behandlinger og 1 røntgenundersøgelse pr. sikret, og at tilskuddene skal udgøre 30 kr. pr. behandling (honorar: 70 kr.) og 90 kr. pr. røntgenundersøgelse (honorar: 180 kr.). Dette er en forbedring i forhold til tiden før overenskomsten, hvor der kunne ydes tilskud til 4 behandlinger og 1 røntgenundersøgelse, og hvor tilskuddene udgjorde 15 kr. pr. behandling og 50 kr. pr. røntgenundersøgelse.

Ved denne forbedring gik Sygesikringens Forhandlingsudvalg et skridt i retning af at imødekomme kiropraktorerens ønske om flere behandlinger og større tilskud, men holdt sig dog inden for ret snævre grænser.

Dette var i overensstemmelse med socialministeriets skrivelse af 20. juni 1977 til for-

handlingsudvalget om genoptagelse af overenskomstforhandlingerne med kiropraktorerne. Socialministeriet fremhævede i skrivelsen, at det fremgik af folketingets socialudvalgs betænkning fra revisionen af sygesikringsloven i 1977, at der fortsat ville være snævre grænser for antallet af de behandlinger, hvortil der kunne ydes tilskud fra sygesikringen. Da man ikke havde erfaringer for, hvordan kiropraktorordningen ville virke, når tilbagemeldingspligten bortfaldt, anførte socialministeriet endvidere, at udgangspunktet for det beløb, der blev ydet i tilskud, måtte være de dagældende tilskudsbeløb med en vis tilpasning i forhold til det gennemsnitlige kiropraktorvederlag.

Socialministeriet finder, at antallet af tilskudsberettigede behandlinger bør forblive uændret i hvert fald i forsøgsperioden, indtil spørgsmålet skal tages op i folketinget i 1980-81. På dette tidspunkt kan en ændring af antallet af tilskudsberettigede behandlinger eventuelt overvejes på grundlag af de indvundne erfaringer.

3. Socialministeriet skal pege på, at patienter, der ikke selv har midler til at afholde udgifter til velbegrunnet kiropraktorbehandling, har mulighed for at få hjælp efter bistandsloven eller – for så vidt angår pensionister – efter de sociale pensionsloves bestemmelser om ydelser af personligt tillæg til pensionister, hvis forhold er ganske særlig vanskelig.

Til *justitsministeren* (16/11 78) af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Kan ministeren bekræfte oplysningerne i Helsingørlokalavisen Op og ned langs kysten af 16. november om arbejdsforholdene inden for politiet i Helsingør?«

(Spm. nr. 248).

Begrundelse.

Ifølge referatet fra et møde i Espergærde-Snekkersten Borger- og Grundejerforening har ledende politifolk fra Helsingør givet udtryk for, at: – »Vi må prioritere, så derfor helliger vi os arbejdet med sager om vold, røveri, grove berigelsesforbrydelser og narko. Hele resten – f. eks. cykeltyverier og mindre indbrud – må vi lade ligge i en bunke, og den bliver der kun bladet i, hvis vi ligefrem

[Annelise Gottfredsen]

får serveret en gerningsmand med egen tilståelse. —«

Man må rystes over, at det nu er kommet så vidt, at en række sager, som for enkeltpersoner kan være presserende, ikke længere kan behandles af politiet på grund af bemandingsforholdene. Denne udvikling må ikke fortsætte. Sker det, vil selve grundlaget for vort retssystem skride. Derfor har det konservative folkeparti stillet forslag om, at der på finansloven for 1979 afsættes 16 mill. kr. yderligere til 100 ekstra mand i politikorpset.

Besvarelse (23/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet skal i anledning af det stillede spørgsmål oplyse, at ordenspolitistyrken ved Helsingør politistation pr. 1. april 1978 udgjorde 63 mand, og at der ved politikredsens øvrige ordenspolitienheder var stationeret knap 40 mand, hvoraf hovedparten var stationeret ved politistationerne i Hørsholm og Birkerød. Hertil kan føjes, at kredsens samlede kriminalpolitistyrke udgjorde ca. 30 mand.

Rigspolitechefen har over for justitsministeriet oplyst, at man med henblik på en kraftig styrkelse af det politimæssige beredskab ved hovedpolitistationen har til hensigt at udvide styrken, således at der ved udgangen af 1979 vil blive en samlet ordenspolitistyrke ved denne station på 77 mand. Endvidere er det hensigten at styrke hele politikredsens samlede beredskab særlig i aften- og nattetimerne ved etablering af egnede samarbejdsordninger med Lyngby politikreds, således at personalet ved Helsingør politistation hovedsagelig i denne periode kan indsættes i Helsingør by og politikredsens nordlige område. De her skitserede samarbejdsaftaler er endnu ikke færdigforhandlet, men det endelige resultat forventes at foreligge i løbet af kort tid.

Rigspolitechefen har sammenfattende givet udtryk for, at man på baggrund af mulighederne for assistance fra nabopolitikredsene og fra færdselspolitiets afdelinger i Nærum og Hillerød finder, at Helsingør politikreds er og navnlig efter prognoserne for den kommende tid vil være hensigtsmæssigt politimæssigt dækket, også sammenlignet med politikredse af tilsvarende størrelse.

Justitsministeriet kan for sit vedkommende tiltræde rigspolitechefens sammenfattende vurdering vedrørende den politimæssige betjening af Helsingør politikreds. Ministeriet kan hertil yderligere føje, at et sagkyndigt udvalg for kort tid siden har afsluttet overvejelserne om den fremtidige fordeling af arbejdsopgaverne mellem de enkelte enheder inden for politiet, og det er ministeriets opfattelse, at en gennemførelse af udvalgets forslag vil muliggøre en større fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen med deraf følgende forbedring af politiets betjening af befolkningen til følge.

Til *justitsministeren* (16/11 78) af:

Mimi Jakobsen (CD):

»Vil ministeren – eventuelt på baggrund af sagen om den sigtede franskmand Patrick Rouxel – tage skridt til en ændring af udleveringsloven eller andre ændringer på dette område?«

(Spm. nr. 249).

Begrundelse.

Der har i de senere år flere gange været diskussioner om betingelserne for udlevering, og det vil derfor være af interesse at kende den nye justitsministers holdning hertil.

Besvarelse (22/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Den konkrete sag, som omtales i det stillede spørgsmål, er som bekendt for tiden under behandling ved domstolene. Justitsministeriet finder derfor af principielle grunde ikke at burde udtale sig om denne sag.

Af samme grund finder justitsministeriet ikke på nuværende tidspunkt at burde udtale sig om en eventuel kommende ændring af udleveringsloven af 1967.

Justitsministeriet er imidlertid opmærksom på, at der blandt andet med udgangspunkt i den pågældende sag kan rejses spørgsmål om, hvorvidt de gældende regler i tilstrækkelig grad giver mulighed for at foretage straf- forfølgning her i landet, når det drejer sig om lovovertrædelser, der er begået i udlandet. Dette spørgsmål vedrørende straffelovens regler om jurisdiktionskompetence overvejes for tiden i justitsministeriet.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (17/11 78) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren anmode Danmarks Radios pejletjeneste om, at der omgående bliver foretaget en pejling i Christiania, således at det kan konstateres, hvor mange ulovlige ikke-registrerede modtagere der findes på området?«

(Spm. nr. 251).

Begrundelse.

Spørgsmålet skal ses i relation til den licensjagt, der i øvrigt hver eneste dag finder sted i det ikke-lovløse samfund. Når spørgeren stiller dette spørgsmål, skyldes det, at et flertal i forsvarsudvalget torsdag den 16. november 1978 kl. 15.16 har nægtet spørgeren at stille dette spørgsmål som et skriftligt spørgsmål. Af hensyn til historieskrivningen om dette lovløse samfund har spørgeren derfor fundet det nødvendigt at anvende folketingets forretningsordens § 20 for at få forholdene belyst. Det er jo så umådelig vigtigt, at de, som tager afstand fra disse lovløse tilstande, har så meget materiale som muligt, når SV-regeringen om et par år kommer til folketinget og meddeler, at Christiania nok bør fortsætte.

Besvarelse (21/11 78):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet har været rejst gennem folketingets forsvarsudvalg, som af forsvarsministeren er blevet orienteret om, at Danmarks Radio har registreret 6 licensbetalende på Christianias adresse, heraf 1 radiolicens og 5 fælleslicenser. Det blev yderligere oplyst, at licenskontoret i Danmarks Radio, som tilrettelægger pejlingerne, ikke mente, at en pejling ville kunne gennemføres med større udbytte i Christianias område, og at Danmarks Radio ikke havde aktuelle planer om en pejling i området.

På spørgsmålet om, hvorvidt jeg vil anmode Danmarks Radios pejletjeneste om, at der omgående bliver foretaget en pejling i Christiania, må svaret blive nej. Tilrettelæggelse af pejlinger og sortseerkampanjer m. v. hører under Danmarks Radios daglige admini-

stration, som jeg ikke som minister agter at gøre indgreb i.

Til *statsministeren* (17/11 78) af:

Voigt (FP):

»Vil statsministeren tage initiativ til, at der bliver foretaget en optælling af beboerne af den såkaldte fristad Christiania, således at det kan konstateres, hvor mange mennesker der bor i de enkelte bygninger?«

(Spm. nr. 255).

Begrundelse.

Forsvarsministeren har i et svar til forsvarsudvalget oplyst, at man ikke er i besiddelse af oplysninger om, hvor mange personer der bor i de enkelte bygninger. Dette finder spørgeren helt uacceptabelt, når vi ved, hvordan borgerne i det ikke-lovløse samfund registreres på alle leder og kanter, og hvor myndighederne har klart overblik over, hvor mange der bor i hver enkelt bolig i dette land.

Et flertal i forsvarsudvalget har torsdag den 16. november 1978 kl. 15.04 nægtet spørgeren at stille dette spørgsmål som et skriftligt spørgsmål. Af hensyn til historieskrivningen om dette lovløse samfund har spørgeren derfor fundet det nødvendigt at anvende folketingets forretningsordens § 20 for at få forholdene belyst. Det er jo så umådelig vigtigt, at de, som tager afstand fra disse lovløse tilstande, har så meget materiale som muligt, når SV-regeringen om et par år kommer til folketinget og meddeler, at Christiania nok bør fortsætte.

Besvarelse (22/11 78):

Statsministeren (Heinesen, fg.):

Regeringen har ingen planer om at iværksætte anden boligregistrering af beboerne i Christiania end den, der findes i Københavns kommunes folkeregister.

Til *undervisningsministeren* (17/11 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren give oplysning om, i hvor høj grad konflikten på læreanstalterne mellem studenterinstruktorerne og staten rammer de studerende, der skal indskrives ved førstkommande eksamenstermin?«

[Bernhard Baunsgaard]

(Spm. nr. 257).

Begrundelse.

Ifølge artikler i dagspressen har konflikten haft til følge, at en række studerende ikke vil have mulighed for at indskrive sig til eksamen. Hvis det er muligt, ønskes der oplysning om omfanget heraf.

Besvarelse (27/11 78):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Af de indberetninger, undervisningsministeriet har modtaget fra de berørte institutioner, fremgår, at såfremt strejken ikke varer ud over nogle få uger, vil konsekvenserne af strejken for de studerende, der skal indskrives ved førstkommende eksamen, kun være af begrænset omfang, idet ekstra læste timer af studenterunderviserne i det væsentlige vil kunne erstatte den forsømte undervisning.

Specielt hvad angår Århus universitet er det – efter at de strejkendes faglige organisation SUL ved møde i finansministeriet den 22. november 1978 har erklæret sig villig til at anbefale genoptagelse af arbejdet øjeblikkeligt – oplyst, at man på indeværende tidspunkt ikke helt kan overskue konsekvenserne af strejken, men at universitetet også her regner med at kunne afhjælpe langt de fleste af strejkens virkninger ved ekstra læsning.

Efter hvad jeg har fået oplyst fra institutionerne, er studenterunderviserne ved at genoptage arbejdet, ligesom man er indstillet på at læse ekstratimer i videst muligt omfang, og jeg må herefter regne med, at strejken i alt fald kun vil medføre begrænsede konsekvenser.

Til *justitsministeren (17/11 78)* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren give oplysning om, hvordan arbejdet med problemerne om det såkaldte juristernes selvdømme udvikler sig?«

(Spm. nr. 258).

Begrundelse.

Advokatsamfundet har som bekendt ret til i visse sager at holde selvjustits. Det er tidligere oplyst, at der i justitsministeriet arbejdes med problemerne vedr. denne ordning; nu spørges der, om der er sket en udvikling.

Besvarelse (24/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Som tidligere meddelt nedsatte justitsministeriet den 4. april 1974 et udvalg med den opgave at foretage en gennemgang af retsplejelovens 1. bogs 6. afsnit om advokater.

Formanden for udvalget har oplyst over for justitsministeriet, at udvalgets betænkning påregnes at være trykt ved årsskiftet.

Når betænkningen er afgivet, vil justitsministeriet efter at have indhentet udtalelser om betænkningen tage stilling til, om der bør fremsættes forslag til ændring af retsplejelovens afsnit om advokater, herunder af reglerne om advokaters selvdømme.

Til *socialministeren (17/11 78)* af:

Birgit Fogh-Andersen (KF):

»Vil ministeren medvirke til, at den ret, ældre mennesker har til at beholde egen læge, når de kommer på plejehjem, også virker i praksis?«

(Spm. nr. 260).

Begrundelse.

Det er en kendsgerning, at meget få ældre mennesker benytter sig af denne ret, når de kommer på plejehjem. Mange får måske den opfattelse, at nu er de kommet ind i et system med en tilsynsførende læge, og det er også meget ofte plejehjemmet, der underskriver ansøgning om læge til sygesikringen. Men den forbliver man jo i med samme ret som andre mennesker, selv om man opgiver egen bolig. Ministeren bør derfor foranledige, at plejhjemsbeboere i højere grad end nu bliver gjort opmærksom på deres rettigheder, samt at det skal være de pågældende selv eller deres pårørende, der underskriver ansøgning om læge til sygesikringen.

Besvarelse (23/11 78):

Socialministeren (Erling Jensen):

Socialministeriet må først gøre opmærksom på, at beboere på plejehjem ikke altid har ret til at vælge egen læge.

Reglerne om dette spørgsmål findes i socialministeriets bekendtgørelse af 17. marts 1976 om hvilende sygesikringsret. Efter reglerne i denne bekendtgørelse gælder, at hvis der under ophold på plejehjem er draget om-

[Socialministeren]

sorg for beboernes sygebehandling, skal beboerne ikke være sygesikret efter reglerne i sygesikringsloven og har følgelig heller ikke ret til at vælge egen læge.

Det er kommunalbestyrelserne, der træffer bestemmelse om lægebetjeningen af plejehjem.

Nogle plejehjem har en fast læge, der sørger for al behandling af plejehjemsbeboerne. Beboerne på disse plejehjem er ikke omfattet af sygesikringen og kan ikke vælge egen læge.

Andre plejehjem har en ordning, hvor beboerne fortsat er sygesikrede og har deres egen læge.

Endelig er der plejehjem, hvor der gælder en kombineret ordning. På disse plejehjem kan beboerne vælge mellem at være tilknyttet plejhjemmets faste læge eller være sikret efter sygesikringsloven, så de kan vælge egen læge.

Baggrunden for, at mange plejehjem har en fastlægeordning, er dels et ønske om ensartethed i behandlingen og dels hensynet til de administrative og samfundsøkonomiske fordele ved en sådan ordning.

Socialministeriet kan imidlertid oplyse, at spørgsmålet om lægebetjeningen af plejehjem er under overvejelse. Efter anmodning fra socialministeriet undersøger sikringsstyrelsen for tiden det pågældende spørgsmål i samarbejde med socialstyrelsen, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening. Når resultatet af undersøgelsen foreligger, vil ministeriet tage sagen op til overvejelse.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (20/11 78) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren gribe ind, såfremt vejdirektoratet udskyder færdiggørelsen af motorvejen over Fyn?«

(Spm. nr. 263).

Begrundelse.

Ifølge dagspressen påtænker vejdirektoratet en udskydelse af motorvejsstrækningen syd om Odense. Dette er meget uheldigt, da den stærke trafik fra færgetræk ad hovedvejen føres ind gennem Odense by, hvilket giver både trafikmæssige og miljømæssige gener.

Af hensyn til det fynske erhvervsliv er det meget uheldigt, hvis denne motorvejsstrækning udsættes med de deraf følgende trafikpropper og forsinkelser.

Det vil specielt give anledning til dannelse af trafikpropper ved Langeskov efter færdiggørelsen af motorvejen dertil, når bilisternes fart skal nedsættes fra 110 km/t til 90. Derfor er det – også af hensyn til trafiksikkerheden – væsentligt, at den projekterede motorvej over Fyn gennemføres uden yderligere forsinkelser.

Besvarelse (23/11 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne først præcisere, at en afgørelse om udskydelse af et motorvejsanlæg naturligvis ikke træffes af vejdirektoratet, men af mig.

Dernæst skal jeg sige, at det er klart, at regeringens forslag om at spare 60 mill. kr. på motorvejskontoen i 1979 og 50 mill. kr. i hvert af årene 1980 og 1981 vil betyde et meget føleligt indgreb i anlægsaktiviteten.

Når man ved bestemmelsen af, hvilke anlæg der skal rammes af besparelsen, så vidt muligt må se bort fra igangværende arbejder, kan det ikke undgås, at motorvejen syd om Odense (Langeskov-Korsebjerg) må være blandt emnerne for besparelsen, selv om der kan blive trafikale og miljømæssige problemer i Odense.

Den endelige afgørelse af, hvilke motorvejsanlæg der skal inddrages i besparelsen, og i hvilket omfang de enkelte anlæg skal bidrage, er imidlertid ikke truffet endnu, idet dette afhænger af en analyse af anlægsprogrammerne for de enkelte anlæg.

Til *forsvarsministeren* (23/11 78) af:

Voigt (FP):

»Opfylder smedien på Christiania arbejdsmiljøloven og bygningslovgivningen med hensyn til indretning af virksomheder og beskæftigelse af ansatte?«

(Spm. nr. 274).

Begrundelse.

Forsvarsudvalget har i et møde torsdag den 23. november 1978 kl. 14.37 nægtet at stille dette spørgsmål. Spørgeren skal derfor

[Voigt]

udtrykke glæde over, at det i henhold til folketingets forretningsordens § 20 vil være muligt at få belyst de ting, som oppositionen bliver nægtet af et flertal i et udvalg.

Naturligvis er det krepert, at man ikke igennem udvalgsarbejdet må stille spørgsmål til belysning af de lovforslag, der arbejdes med, og derfor skal belaste den spørgetid, som folketingets formand mener er overbelastet. Men på den anden side må det også bevirke, at man ophører med at kritisere det fremskridtsparti, der arbejder seriøst og sagligt med lovstoffet.

Besvarelse (24/11 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Ved skrivelse af 23. november 1978 (B. 26 – bil. 13) har forsvarsudvalget meddelt, at udvalget i forbindelse med behandlingen af forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania ønsker et samråd med mig om bl. a. dette spørgsmål.

Besvarelsen af spørgsmålet vil derfor blive afgivet i det kommende samråd med forsvarsudvalget.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Formanden:

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Ib Christensen i forrige samling stillet spørgsmål (nr. 1005):

Til indenrigsministeren (17/7 78) af:

Ib Christensen (DR):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med god forvaltningsskik, at Mariager kommune forlods tildeler forkøbsret for 6 velbeliggende parcelhusgrunde til en fabrikant, hans søn og nærmeste medarbejdere i tilknytning til etablering med egnsudviklingsstøtte af en fabrik i kommunen?«

(Spm. nr. 1005).

(Spørgsmålet med begrundelse er sammen med indenrigsministerens foreløbige besvarelse optrykt i folketingets forhandlinger 1977–78, sp. 12725).

Fortsat besvarelse (24/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Baggrunden for spørgsmålet er en af Mariager kommunalbestyrelse truffet beslutning. I et foreløbigt svar af 24. juli 1978 oplyste den daværende indenrigsminister, at indenrigsministeriet havde anmodet tilsynsrådet for Århus amt om at tage stilling til den konkrete sag, og at man ville vende tilbage til spørgsmålet, når tilsynsrådets udtalelse forelå.

Tilsynsrådet har herefter indhentet en udtalelse i sagens anledning fra Mariager byråd, der har oplyst, at den i forespørgselen omtalte fabrikant og hans søn har reserveret sig 2 af i alt 6 grunde, der alle ligger i 1. række ud mod Mariager fjord, medens det er tanken, at 3 medarbejdere på fabrikken skal sikres grunde i en senere kommende udstykning. I erkendelse af forskellen i grundenes værdi har byrådets økonomiudvalg indstillet, at de førnævnte grunde med udsigt over Mariager fjord sælges for en m²-pris, der er 50 pct. højere end prisen for de øvrige grunde i udstykningen, og det kan ikke udelukkes, at der bliver tale om en lignende prisdifferentiering i den senere kommende udstykning.

Der foreligger efter byrådets opfattelse ikke en overtrædelse af loven om kommunernes styrelse eller anden gældende lovgivning. Det understreges, at man fra byrådets side har bestræbt sig på ikke at give fabrikanten fordele, der kan påstås at have økonomisk karakter.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt byrådet har handlet i overensstemmelse med god forvaltningsskik, har byrådet udtalt, at der er tale om et forhold, som bør tilpasses de skiftende ydre omstændigheder, hvorunder forvaltningen udføres. I overensstemmelse hermed finder byrådet, at i en tid med arbejdsløshed kan der ikke med rimelighed rejses indvendinger imod, at kommunen med fuldt ud lovlige midler forsøger at tiltrække virksomheder og derved afhjælpe situationen for i det mindste en del af de mange arbejdsløse.

Tilsynsrådet for Århus amt vedtog i sit møde den 6. oktober 1978 at udtale følgende:

»Det hører efter tilsynsrådets opfattelse naturligt sammen med en kommunes ønske om erhvervsudvikling, at den kan henvise til et passende udbud af muligheder for beboel-

[Indenrigsministeren]

se, herunder parcelhusgrunde, til virksomheds- og ledelse og medarbejdere.

Et sådant udbud foreligger i Mariager kommune for så vidt angår de her omhandlede grunde med en byrådsbeslutning om, at grundene skal afhændes ved lodtrækning mellem liebhaverne. Tilsynsrådet finder det under henvisning hertil – om end ikke ulovligt – så i høj grad kritisabelt og stridende mod almindelig retsbevidsthed, herunder den lighed mellem andre liebhavere til parcellerne, som byrådet har tilstræbt gennem beslutningen om lodtrækning mellem disse, når byrådet på fabrikantens krav på forhånd accepterer at afsætte de særlig attraktive parceller til denne og hans medarbejdere.«

Jeg er enig med hr. Ib Christensen og tilsynsrådet i, at den benyttede fremgangsmåde kan kritiseres.

Jeg er endvidere med tilsynsrådet enig i, at der næppe foreligger grundlag for at betegne fremgangsmåden som direkte retsstridig. Vi befinder os således i denne sag inden for det område, hvor vurderingen af byrådets handlemåde – i overensstemmelse med de grundtanker, hvorpå vor kommunalordning hviler – i første række er overladt til de lokale vælgere.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

(Lovforslag nr. L 69. Fremsat 1/11 78. Første behandling 8/11 78. Betænkning 23/11 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets §§ 1–35 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

(Lovforslag nr. L 72. Fremsat 3/11 78. Første behandling 17/11 78. Betænkning 22/11 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Steenholdt (Grønl.):

Ganske kort. I forbindelse med anden behandling af dette lovforslag kan jeg oplyse, at der ikke har været mange bemærkninger til dette lovforslag, da det blev behandlet i landsrådet på dets efterårssamling.

Som det kan læses i bemærkningerne til lovforslaget, udspringer dette lovforslag af Nordisk Råds ønske om ensartet lovgivning om nordisk kommunal valgret og valgbarhed. Landsrådets positive holdning til lovforslaget kan efter min mening også betyde et ønske om kanalisering af Nordisk Råds arbejde til det grønlandske samfund. Flere landsrådsmedlemmer har i årenes løb ytret sig om ønskeligheden af at have repræsentation og dermed indflydelse i Nordisk Råd. Kort sagt, lad os nu se, om emnet bliver mere aktuelt, hvis Grønland får sit hjemmestyre til foråret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: